ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4168 11/23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1899 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՐԵՃԷՊ 1317 ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4168

درعلیه غلطهده (آرەولك) غزتەسی ادارەخانەسی
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Ղրշ.
» » »	վեցամսեայ	70 »
» » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԼԵՍԷՊՍԻ ԱՐՁԱՆԸ

Այսօր ակնարկ մը նետելով հեռագրական լուրերուն ու նկարագրականներուն վրայ զոր բերին երէկուան սուրհանդակին եւրոպական թերթերը՝ Ֆերտինան տը Լէսէպսի արձանին բացման հանդէսին վրայ, ի զուր կը փնտռեմ անոնց մէջ անունը Նուպար փաշային որ այնքան սերտիւ կապուած է Սուէզի ջրանցքին բացման պատմութեանը հետ։ Ինչ շուտ կը մոռցուին մեռեալները։ Թերեւս ալ յիշուած ըլլայ արտասանուած ատենաբանութիւններէն մէկուն մէջ, եգիպտահայ դիւանագէտին հին ծանօթներէն մէկուն կողմէ. այսքան ալ բան մըն է ինքնին, երբ քիչ մնաց որ Լէսէպսը իսկ անյիշատակ մնար, թէեւ յիշատակներուն ամէնէն մեծը ու անջնջելին թողուցած ըլլայ աշխարհի վրայ։

Սուէզի ջրանցքին բացման 30րդ տարեդարձին առթիւ Բոռ-Սայիտի մէջ կատարուած արարողութիւնը, որքան ալ պարզ, սովորական հանդէս մը չէր, մէկ-երկու ազգի յատուկ, այլ գիտութեան մէկ յաղթանակին, բնութեան դէմ մարդուն տարած հսկայ յաղթութեան մը փառաւորումն էր. համաշխարհային կարեւորութիւն ունեցող այդ հանդէսը նշանակալից է նաեւ մեզի համար, որ Հայու մը մասնակցութիւնը կայ, գէթ անուղղակի կերպով, այդ մեծ ձեռնարկին յաջողութեանը մէջ։

1859 օգոստ. 25ին էր որ բրիչի առաջին հարուածը զարկաւ Լէսէպս այն աւազուտ հողին որուն պեղումով Կարմիր ծովը պիտի միանար Միջերկրականին. բայց այդ թուականէն առաջ, ու անկէ ետքն ալ տասը տարի, մինչեւ որ գործը գլուխ ելաւ, որքա՜ն ընդդիմութիւններու, արգելքներու, դժուարութիւններու կուրծք տուած էր ու տուաւ անդուլ կռիւով մը ու յարատեւութեամբ։ Ո՜ւր էր թէ մեր դպրոցներուն մէջ, ժամանցի համար, ասանկ նշանաւոր անձերու կենսագրութիւնը տային տղոց ձեռքը, ձեռներէցութեան ոգիին ու գիտութեան սիրոյն ինչ ըլլալը հասկնելու համար անոնց, կենդանի ու շահեկան օրինակներով։ «Վարք Սրբոց»ը շա՜տ կարդացին ատենօք ու անոր յաջորդող հատորներուն մէջ ալ քիչեր կան որ օգտաշատ նորութիւններ պարունակեն։

Բայց կը մոռնամ որ դպրոցի վրայ չէ խնդիրը, այլ... Սուէզի ջրանցքին բացմանը վրայ. բարեբաղդաբար, Հայ թերթերու ընթերցողները վարժուած են ասանկ շեղումներու որոնք դէպի կրթականը կը տանին գրողին միտքը, եթէ կրօնականին ու բարեգործականին չմօտեցնեն անպատճառ.— սովորութեան խնդիր։

* * *

Լէսէպսի նուիրուած յիշատակարանը, ինչպէս նկարագրած ենք ժամանակին, պղինձէ վիթխարի արձան մըն է, ֆրանսացի համբաւաւոր քանդակագործի մը՝ Ֆռեմիէի կողմէ շինուած, որ կը բարձրանայ Բոռ-Սայիտի նաւահանգիստին բերանը, արուեստական կղզեակի մը վրայ, երեսը դարձուցած դէպի ներս մտնող նաւերը։ Նոյեմբեր 5ին կատարուեցաւ այդ արձանին բացումը Խտիվին ձեռքով, զոր կը շրջապատէին Եգիպտոսի նախարարները եւ հիւպատոսական մարմինը, այս վերջինը իր գլուխը ունենալով լորտ Քրոմըր. հոն էին նաեւ Գահիրէի ու Աղեքսանդրիոյ զինուորական ու քաղաքային գլխաւոր պաշտօնատարները, եւ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն։ Լէսէպս ընտանիքը գրեթէ ամբողջութեամբ եւ Սուէզի ջրանցքին ընկերութեան վարչական խորհուրդին անդամները, յատուկ շոգենաւով Բոռ-Սայիտ ուղեւորած, կերպով մը հիւրամեծարներն էին հանդէսին։ Հակիրճ բանախօսութիւն մը արտասանեց Խտիվը, որմէ ետքը խօսեցաւ տ'Արէնպէրկ կոմսը, ի դիմաց ջրանցքին ընկերութեան, արժանաւոր յարգանք մը մատուցանելով Ֆերտինան տը Լէսէպսի յիշատակին ու կատարած մեծ գործին։ Ֆրանսական Ակադեմիան ալ իր ներկայացուցիչը ունէր գիտութեան ու ճարտարագործութեան նուիրուած այս տօնին մէջ յանձին Մելքիոր տը Վօկիւէ դերակոմսին. «Ֆերտինան տը Լէսէպս, ըսաւ ֆրանսացի գրագէտը, իրագործեց Նաբոլէոն Պոնաբարդի մէկ գաղափարը եւ իրագործեց զայն՝ ընդհանուր մարդկութեան օգտին համար»։ Ատենաբանը գրուատեց օրինակելի անձնուիրութիւնը Շառլ տը Լէսէպսի որ սրտաշարժ գուրգուրանքներով շրջապատած էր իր ծերունի հայրը անոր կեանքին վերջին ու տխուր օրերուն մէջ (ակնարկութիւն Բանամայի գործերուն)։

Լէսէպսի որդին, շնորհակալութիւն յայտնելով ատենաբաններուն, ինքն ալ չյիշեց այն բազմադիմի առաւելութիւնները զորս կ'ընծայէ իր հօրը բացած ջրանցքը՝ աշխարհի վաճառականութեան։ Իրիկունը շքեղ սեղան մը տրուեցաւ հրաւիրեալներուն եւ քաղաքին մէջ խրախճանութիւններ ու լուսավառութիւններ եղան։

* * *

Ինչպէս ֆրանսական, նոյնպէս ալ անգլիական մամուլը մասնաւոր կարեւորութիւն մը կ'ընծայէ այս երեսնամեայ տարեդարձի հանդէսին, յօդուածներ նուիրելով անոր։ «Ո՛չ մէկ «անգլիացի չի կրնար ժխտել որ, կը «գրէ Թայմզ, ֆրանսական ազգին կը «պատկանի պատիւը երէկուան հան«դէսին, ուր Խտիվը Բոռ-Սայիտի մէջ «անձամբ կատարեց Ֆերտինան տը «Լէսէպսի յիշատակին կառուցուած «արձանին բացումը։ Պատմութեան «համար, Սուէզի ջրանցքը ստեղծա«գործութիւն մըն է, որդիինք հաս«տատակամութեան միակ մարդու մը «որ արուեստով ճարտարագէտ չէր եւ «զոր դէպքերը դիւանագէտ դըր«ձուցին։ Իրաւ է թէ ինքը բաղդա«ւորութիւն ունեցաւ աջակցութիւն «ձեռք ձգելու Եգիպտոսի մէջ այն «միջոցին երբ եւրոպական քաղաքա«կրթութեան արգասիքները կը հրա«պուրէին այդ երկրին վարչութիւնը. «բայց, ինչպէս կ'ըսեն իր հայրենա«կիցները՝ Ֆրանսացիները, Պ. տը «Լէսէպս գիտցաւ հոգեբանական վայր«կեանին առաջ նետուիլ»։

Ուրիշ թերթեր, բարիքները մասնաւորապէս, վեր կը հանեն այն բարեկարգութիւնը զոր Սուէզի բացումը առաջ բերաւ ժողովուրդներու ապրելու պայմաններուն մէջ, եւ ճարտարարուեստին ու վաճառականութեան ստացած հզօր ծաւալումը։ Եգիպտոսի մէջ մանաւորապէս, ջրանցքին շրջակայ անապատները ծաղկեցան ու շէնցան. այն տեղուանք ուր կիզիչ աւազին վրայ՝ ողորմելի տնակներ ու պատառուն վրաններ միայն կային, աւաններ ու քաղաքներ կառուցուեցան. ատեն ատեն ուղտի կարաւաններու անցքը եւ թափառաշրջիկ ցեղերու երեւոյթը իբրեւ կենդանութեան նշան համարուող հեռաւորութեանց մէջ գործարաններ հիմնուեցան որոնք աշխատութիւն, հաց եւ կեանք կու տան հազարաւոր մարդոց։

Ու այս առթիւ կարդալով յիշատակութիւնը Սուէզի ջրանցքին բացման հանդէսին, 1869 Նոյեմբեր 5ին, որուն հրաւիրուած էին բոլոր քաղաքակիրթ ազգերու ներկայացուցիչները, իշխաններ, արքայազուններ, եւ Էօժէնի Կայսրուհին անձամբ, անգամ մըն ալ միտքս կ'երթայ—ինչ որ պիտի պատահի ամէն հայ ընթերցողի—որ այդ տիեզերական հանդէսին մէջ առաջին տեղը, էն մէկը կը գըրաւէր այն ականաւոր ազգայինը որ հիմայ կը հանգչի Աղեքսանդրիոյ եկեղեցիին պարտէզին մէջ։

Տ. Ա.

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԲԱՐԻԶ 15 Նոյեմբեր

Բժշկողական դրութիւնները միշտ գոյութիւն ունեցած են, բայց մինչդեռ հին ժամանակներու մէջ դիցաբանական, բանաստեղծական քօղ մը եւ կամ կրօնական զուտ հանգամանք մը ունէին, ներկայ ժամանակներու մէջ բժշկական գիտերու մարդոց մտքին վրայ բրած ազդեցութենէն օգուտ քաղելով, մարդիկ գտնուեցան որոնք յանուն տառապող մարդկութեան եւ այլ այս տեսակ խոշոր բառերու դիմակին տակ պարզապէս դրամ շահելու համար, ամէն անսակ հիւանդութիւններ բժշկելու զօրութիւնը ունեցող դեղեր հրապարակ հանեցին։ Եւրոպական թերթերու չորրորդ երեսները լեցուն են այդ կարգի դեղերու ծանուցումներով. շատերը աւելի յանդուգն գտնուեցան եւ քանի մը տարի առաջ տակաւին Էլիքսիր Կոտինոյի ծանուցումները, աշխարհի ամէն կողմերը 20 ֆրանքի փոխարէն զառամեալ ծերերուն իսկ երիտասարդական ոյժ կը խոստանային։

Այս դեղերու դրութիւնը լուսաւորեալ կեդրոններու մէջ շուտով կորսնցուց իր վարկը. խաբուող միամիտներու ղրկած դրամը հազիւ կը գոցէր ծանուցումներու հրատարակման, դեղերուն պատրաստութեան եւ ուրիշ ծախքերը. դրամ շահելու համար պէտք էր ուրիշ միջոցներ փնտռել. ամէն բանէ առաջ պէտք էր ժողովրդեան վստահութիւնը գրաւել. օրինակի համար բժիշկ եղած ըլլալ եւ յետոյ անշահախնդիր ցուցնել ինքզինք։ Եւրոպայի մէջ իսկ կը գտնուէին փոքրիկ քաղաքներու աննշան համալսարաններ ուր բազմաթիւ տօքթէրու եւ բիբէրու առօրեայ գործածութեամբ իսկ դժուար բան չէր տօքթորութեան տիտղոս մը ձեռք ձգելը. այսպէս գտնուեցան նոյն իսկ, եթէ ոչ բժիշկներ, գէթ բժշկական տօքթօրներ որոնք ոտնակոխ ընելով ամէն գիտական սկզբունք, հաստատութիւններ բացին ուր օրական 10 ֆրանքի փոխարէն՝ պանիրի եւ բանջարեղէններու սընունդով կը բժշկեն ամէն հիւանդութիւն։ Քնայբի յաջողութիւնը օրինակ մը եղաւ. ուրիշներ ալ հետեւեցան այդ ճամբուն, աւելի կամ նուազ փոխելով իրենց դրութիւնները։

Այսպէս Բարիզաբնակ երկու ուսեալ հայ երիտասարդներ՝ արհամարհելով Ֆրանսական բժշկութիւնը՝ գացեր էին դարման փնտռել նմանօրինակ հաստատութեան մը մէջ, ի Գերմանիա կարծեմ։ Այդ դրութիւններու վրայ չեմ ուզեր երկարօրէն խօսիլ. սա եղելութիւնը թէ ամէն հիւանդութիւն կը ստանայ միեւնոյն դարմանը, կը ջնջէ ամէն գիտական հանգամանք եւ հեգնական ծիծաղէ մը զատ ոչ մէկ տարբեր քննադատութեան կ'արժանանայ։ Բժշկութեան մէջ որչափ հիւանդ՝ այնչափ ալ հիւանդութիւն, եւ որչափ հիւանդութիւն՝ այնչափ ալ դարման. հիւանդութիւն մը ամէն ենթակայի խառնուածքին եւ անցեալ առողջական վիճակին համեմատ ի քարշ կ'ածէ complicationները, որոնց իւրաքանչիւրը յատուկ դարմանման մը կը կարօտի. ինչպէ՞ս կ'ուզէք որ ճերմակ պանիրի, բանջարեղէններու եւ շատ գէշ ջրաբուժութեան դրութիւն մը կարենայ բժշկել ամէն հիւանդութիւն։

Այդ երիտասարդներէն մէկը զոր քանի մը ամիս առաջ տեսնելու հաճոյքը ունեցած էի, ստամոքսի անհանգստութիւն ունէր, քանի մը բժիշկներու դիմած էր, բայց կանխամտածեալ անհաւատութեամբ մը ոչ մէկ լուրջ դարմանման եղանակի հետեւած էր եւ միշտ կը նեղուէր իր ստամոքսէն. արդ, այդ երիտասարդը պարզապէս ջղային հիւանդ մըն էր (neurasthénique) եւ իր ստամոքսին վիճակը ուրիշ բան չէր եթէ ոչ իր ջղային հիւանդութեան հետեւանքը, պէտք էր ուրեմն ամէն բանէ առաջ իր ջիղերը դարմանել. ասոր համար ջրաբուժութիւն, ճամբորդութիւն, լաւ օդ, հանգիստ եւ մանաւանդ բարոյական ազդեցութիւններ դարմանման անգին օժանդակ մըն են։

Այդ համայնաբոյժ դրութեան հաստատութեան մէջ—ուր կաթնակերութիւն, բանջարակերութիւն, անգործութիւն եւ մանաւանդ առողջանալով մեկնողներու անհամար թիւը պարունակող սուտ ցուցակներ, բժշկական, մարդակազմական պատկերներ, արուեստին անգիտակներու ուղղուած հասկնալի բայց անհեթեթ մեկնութիւններով լիցուն, դարմանման միակ եղանակը կը կազմեն գրեթէ քիչ մը անյարմար ջրաբուժութեան հետ,— մեր երիտասարդ պարոնը օգտուած էր քիչ մը եւ Բարիզ վերադարձած էր հանգստացած, օդափոխութիւն մը ըրած եւ մանաւանդ աղէկցած ըլլալու համոզմամբ, զի կաթի եւ եփած բանջարեղէններու գործածութիւնը ամոքած էին իր ստամոքսը։ Ընթերցողը, որուն յայտնեցինք արդէն ենթակային ջղային վիճակը, շուտով կը հասկնայ թէ մեր հիւանդը օգտուած էր իր արհամարհած բժիշկներու պատուիրած դարմանին շատ թեթեւ կերպով հետեւելէն իսկ։ Միւս երիտասարդը՝ նուազ ջղային, այդ դրութենէն տկարացած եւ կարծելով մեռնիլ, պիֆթէք մը կը խնդրէ իբրեւ վերջին կերակուր։

Այդ համայնաբոյժ սուտ դրութիւններու քով կը գտնուին, գիտական ճշմարիտ դրութիւններ այս ու այն հիւանդութեանց եւ կամ զանազան ֆիզիքական տկարութեանց յատուկ, զոր օրինակ ջրաբուժութիւն, մարձում (massage), եւայլն։

Երկու օր առաջ հիւանդի մը համար ի Շանզ Էլիզէ տօքթօր Ֆէժի տունը գացի, այս ալ դրութեան մարդ մըն է, մարձով կը դարմանէ, բարեբաղդաբար ոչ ամէն հիւանդութիւն, այլ կարգ մը ջիղերու եւ կամ մարմնական յօդուածներու հիւանդութիւններ. հոն մարդ կը տեսնէ ճոխ սրահներու մէջ շատ մը երիտասարդ եւ սիրուն Բարիզուհիներ որոնք Ցիէլով ծածկուած փայլուն, պզտիկ փոքրիկ գործիքներու մեթոտիք գործածութեամբ մը եկած են զօրացնել իրենց բազուկները. շատեր արդէն բաւական զօրաւոր բազուկներով աւելի դժուար եւ compliqué շարժումներ մը կ'ընէին իրենց կուրծքը լայնցնելու համար։ Իբր բժիշկ եւ պաշտօնակից, քանի մը հիւանդներու վրայ իր կատարած քննութեանը ներկայ գտնուեցայ։ Մէկը 19 տարու գեղանի օրիորդ մըն էր, որ իր բազուկները բաւական մօտ չէր գաներ եւ եկած էր դարմանուելու. միւսը, մեր վերոյիշեալ հիւանդին պէս, ստամոքսի անհանգստութեամբ կը տառապէր (dilatation d'estomac) եւ եկած էր մարձել տալ իր ստամոքսը. իսկ երրորդը ճարպին մէկ զանգուածի մը նմանող հսկայ, գէր, քառասնամեայ կին մըն էր, massageով նիհարնալու եկած։ Տօքթ. Ֆէժ մարմնամարզ եւ քիչ ուտել պատուիրեց. երկու պայմաններն ալ խեղճ կնոջ գործին չէին գար եւ մեկնեցաւ դժգոհ։ Իր բոլոր յաճախորդներն ալ անուանի բժիշկներու կողմէ ղրկուած էին եւ Տօքթ. Ֆէժ իր դրութեամբ ընդհանուր բժշկական միջոցներու մէկ պարզ օժանդակը ըլլալէ զատ ուրիշ յաւակնութիւն չունէր։

Ջրաբուժութիւն, բժշկական մարմնամարզ կամ massage, հանգիստ, կաթնակերութիւն, բանջարակերութիւն, ճամբորդութիւն կամ օդափոխութիւն ամէնքն ալ շատ օգտակար դրութիւններ եւ միջոցներ են. բայց ոչ համայնաբոյժ միջոցներ։ Քանէ, Քնայբ եւ ուրիշ համայնաբոյժներ ուրիշ բան բրած չեն եթէ ոչ փոխ առած ճշմարիտ բժշկութենէն, դարմանման կերպը տուր եղանակներ՝ շատ անգամ աւելի վնասակար քան օգտակար։ Իրողութիւնը սա է թէ, եթէ յիշեալ հիւանդը բժիշկի մը խորհուրդին անսալով երթար Լիոն, Սօնի գեղածիծաղ ափանց վրայ գտնուող ջրաբուժական հաստատութեան մէջ իր ջիղերուն համար եւ կամ Տօքթ. Ֆէժի դիմէր իր ստամոքսին համար, բոլորովին պիտի աղէկնար անշուշտ, այս անգամ բոլորովին թերեւս եւ առանց ծիծաղելի գաղափարներ իրագնելու։

Մ. Պ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ

«ԿՐՕՆՔԻ ՀԻՒԾԱԽՏԸ»

Արեւելքի չորած օրուան թիւին մէջ ախորժով կարդացինք հարազատ Դպրեվանքեանի մը՝ Մուշեղ վարդապետի «Կրօնքի հիւծախտը» խորագրով ուսումնասիրական յօդուածը, որուն իւրաքանչիւր տողը սրտի ու հոգիի բովանդակ զգացումներու եւ խոկումներու ժայթքումն էր։ Հոն, գրագէտ վարդապետը արդի կրօնքին հոգեբանութիւնը կը պատկերացնէր, անկեղծ կրօնականի մը հրայրքովը։ Այդ տեսութեան մէջ, որ Հայ Եկեղեցիի մարմինն ու հոգին խտացումն էր ու անոնց մէջ տեղի ունեցած դարաւոր փոփոխութիւններուն արտափայլումը, Դպրեվանքի փոքր՝ այլ կարեւորագոյն համայնքի «Եսը» այդ ընտիր յօդուածին մէջ կը վերբերէր, բացատրութեանց նրբին երանգներով, որոնք գրագէտ վարդապետը յատկանշող տարրերն են։ Քահանայական ու վարդապետական ղեկավար պաշտօններուն հոգեբանութիւնը ի վեր հանելով, առաւելապէս մասնաւորեց կ'ընէր անոնց՝ իրենց պաշտօնին գիտակցութիւնը ու սահմանները։ Բաղդատելով քահանայութիւնը ու կուսակրօն քահանայութիւնը, Գեր. յօդուածագիրը կ'եզրակացնէ կրօնքի լայն ըմբռնումով մը թէ քահանայութիւնը աւելի՛ մեծ դեր ունի կատարելիք. այս կէտը թէեւ մէկէ աւելի անգամներ յեղյեղուած՝ սակայն ո՛չ այսքան խղճմիտ ու լայն ուսումնասիրութեամբ վերլուծուած չէր. եւ ասոր ալ պատճառը թերեւս կարենանք գտնել մեր արդի ու հին եկեղեցականութեան դաստիարակներուն իրարմէ քաշուելուն մէջ. Հ. Մուշեղ այդ մասէ կամուրջէն է որ կ'անցնի առանց դժկամելու, խիզախ ակնարկ մը կը ձգէ Եկեղեցիին ու անոր հոգեւոր պաշտօնեաներուն վրայ, Հայ Եկեղեցիին 1900 տարուան անցեալը կը բերէ բաղդատութեան՝ հիմակուանին հետ, որ առաջին դարերու բարեմասնութիւնները ունենալէ զատ, հա՛րկ էր որ դերազանցէր իսկ զանոնք, այժմեան զարգացման յայտնի պայմաններուն շնորհիւ։ Երիտասարդ Արմաշականը խօսել եկեղեցական մարմին մը տեսնելու տենչով գրած է այս ամէնը, որուն մասնակի իրականացումն են ինքն ու իր ընկերները։ Ժողովուրդ եւ կրօնք այլ եւս Յակոբի անրջանքի սանդուխով չէ որ իրար պիտի տեսնեն. այդ դարերը խաւար դամբանի փոխարկուած են ալ, եւ հա՛րկ չկայ անոնց կառչիլ՝ անգիտակից բաղդի մը կամ մոլուցքի մը ճիգերով։

Հողագունդիս վրայ այս կամ այն կերպ ի վեր երեւցած ժողովուրդներու պատմութիւնը ու հոգեբանութիւնը, կրօնքներու ուսումնասիրութեան մէջ լոյս աշխարհ կը բերուի այսօր Եւրոպացի գիտնականներու անհուն ճիգերով, ճիգեր՝ որոնց իւրաքանչիւրը հատոր մըն է։ Հոս պիտի փորձուէի մեր եկեղեցականներուն առաջարկել, որպէս զի կարդային այն հատորներէն գէթ նշանաւորները, առանց անշուշտ մէկդի թողլու Մաշտոցը, Սաղմոսը, Նարեկը, եւայլն. այդ գիրքերը եկեղեցիին մէջ թո՛ղ կարդացուին, իսկ դուրսը, ժամանակակից ուսումնասիրութեանց մտքի սնունդ տուող հոյակապ հատորները։ Առանց կարդալու, աշխատելու, ուսումնասիրելու, մեր եկեղեցականները ո՛չ կրնան յառաջդիմել եւ ո՛չ ալ իրենց հոգեւոր պաշտօնին կատարեալ գիտակցութիւնը ունենալ։ —Քահանաները ինչո՞ւ տգէտներէն ընտրել, եթէ հարցուի, անդիէն արձագանգ մը կը զարնէ ականջիդ. «Ուսումնականները քահանայ չեն ըլլա՛ր»։ Այս առթիւ պիտի համարձակիմ ըսել թէ՝ թո՛ղ ժողովուրդը նախապէս պատրաստուի տէր պապայի ըմբռնումը վերցնել, գնահատելով պաշտօնեան. ա՛ն ատեն պիտի երեւան գան ուսումնականներ քահանայական դասին մէջ. բայց այս պայմաններուն տակ անկարելի է յուսալ այդ բանը։

Մուշեղ վարդապետ, կրօնքը ազգի մը հոգիին ցոլացումն ըլլալը ցոյց տալէ զատ, գիտել կու տայ նաեւ թէ՝ ժողովուրդներու բազմագունեան բնաշրջումները որոնք քաղաքակրթութեան մը երկնումին նշոյլներն են, կարելի է տեսնել «կրօնք» կոչուած դարաւոր մոլորակին վրայ, որ մարդուն հոգիին շուրջը կը դառնայ ու կը դառնայ։ Մեր եկեղեցականներուն մեծ մասը չգիտեր թէ ինչե՛ր կ'անցնին կրօնքին շուրջն ու ներսիդէն։ Միածանի գոյնով կը տեսնեն ա՛յն «հիւծախտ»ը, զոր գրագէտ վարդապետը ժողովուրդին աչքին առջեւ կը նետէր, դարմաններն իսկ մատնանիշ ընելով։ Այժմեան եկեղեցականներէն գիտութիւն կը պահանջուի, եւ ո՛չ տգիտութիւն, որ անբանաբարելի կալուածն է եղած ընդհանրապէս մեր քահանայական դասուն։ Իղձ՛ է թէ Արեւելքի հրատարակած այդ պատուական յօդուածը մոգական գաւազանի մը ազդեցութիւնը ընէր անոնց վրայ։

Մ. ԹԱՊԱԳԵԱՆ

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԸ

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսական թերթերը «վերջապէ՛ս» կ'ըսեն միաբերան, դաւադրութեան խնդրին հարցաքննութեանց սկսելուն առթիւ։ Սակէ առաջ քանի մը նիստեր ամբողջովին գրաւուած էին կարգ մը օրէնսգիտական վիճաբանութիւններով, որոնց առիթ կու տային ամբաստանեալներու փաստաբանները։ Անոնցմէ էն կարեւորը, ձեռնհասութեան խնդրին նիստը, ժամանակին հաղորդեցինք մեր ընթերցողներուն։ Հիմա հարցաքննութիւններն են որ կը սկսին։

Երբ նիստը կը բացուի, ծերակուտականները ամբողջովին ներկայ են արդէն ու նախագահը կը սկսի հարցաքննել Օրլէանի իշխանին քաղաքական գործակալը

Պ. ԱՆՏՐԷ ԲՈՒՖԷ

որ ամէնէն նշանակելի դերը խաղացած է միապետական կուսակցութեան վերջին շարժումներուն մէջ։

Նախագահին առաջին հարցումէն իսկ Պ. Պիւֆէ կ'ընդլայնէ խնդիրը եւ կը սկսի բացատրութիւններ տալ արքայական կուսակցութեան կացութեան վրայ։

—Ամբաստանիչ կողմը, կ'ըսէ, դաւադրութեան խնդրի մը համար երեք կարգ ամբաստանեալներ կ'որոշէ. Արքայականները, Ազգայնականները եւ Հակասեմականները։ Չեմ գիտեր թէ իրօք այս երեք դասակարգերը համաձայնա՞ծ էին իրարու հետ, ինչպէս կը կարծեն ընդհ. դատախազն ու քննիչ յանձնաժողովը. իմ գիտցածս սա է որ, ամբաստանագրին յիշատակած միապետական արարքներուն մէջ, անոնք միշտ միասին չեն գտնուած։ Օրլէանի իշխանը զիս իր Ֆրանսայի ներկայացուցիչը եւ քաղաքական գործակալը կարգեց. կը ստանձնեմ այն բովանդակ պատասխանատուութիւնը՝ որ կրնայ ծանրանալ վրաս։ Միայն թէ իմ գործերէս մեծ մասին տեղեկութիւն չունէին միւս ամբաստանեալները, ինչպէս որ ես ալ տեղեկութիւն չունէի Շէռշ Միտիի ցոյցին։

Յետոյ՝ ակնարկելով ամբաստանագրին կ'աւելցնէ.

—Ապացոյցի նշոյլն անգամ չկայ անոր մէջ. ենթադրութիւններ միայն կը վխտան հոն։

Նախ.— 1898 յունուարին՝ արքայական կուսակցութիւնը իր բրօբականտայի քաղաքականութիւնը գործօն քաղաքականութեան չփոխե՞ց։

Պ. Պիւֆ.— Այդ միջոցին՝ աւելի մեծ ձեռնարկ մը որոշուեցաւ արքայականներուն համար։

Նախ.— Մասնակցա՞ծ էք արքայական երիտասարդութեան։ Այս դաշնակցութիւնը թեկնածուին (Օրլէանի իշխանը) ծառայելու տրամադիր ուժ մը չէ՞ր։

Պ. Պիւֆ.— Բնաւ մասնակցած չեմ արքայական երիտասարդութեան դաշնակցութեան, որ անկախ մարմին մըն է։

Նախ.— Օրլէանի իշխանը սակայն, 1898 յունուար 2 թուակիր նամակով մը որ Պ. Լամպլէնի ուղղուած է, կ'ըսէ թէ արտաքոյ կարգի պարագաներու մէջ միայն հրահանգներ պիտի տայ արքայական երիտասարդութեան, ու միեւնոյն ատեն կը յայտնէ թէ ձեզի յանձնարարած է հսկել այդ դաշնակցութեան վրայ։

Պ. Պիւֆ.— Ես բնաւ չգոհացուցի այդ յանձնարարութիւնը, որովհետեւ դաշնակցութիւնը դժգոհ կ'երեւար ատկէ։

Նախ.— Այդ դաշնակցութեան եւ Օրլէանի իշխանին միջեւ միջնորդ մը չէ՞ք եղած։

Պ. Պիւֆ.— Բնաւ։

Նախ.— Բանակին մէջէն օգնականներ փնտռա՞ծ էք։

Պ. Պիւֆ.— Բնաւ։

Նախ.— Ուրեմն ի՞նչ կը նշանակէ այն նամակը՝ որուն մէջ Պ. տը Պուամօն հաւանականութիւն կը յայտնէ ձեզի պատերազմական նախարարի մը մեղսակցութեանը մասին։

Պ. Պիւֆ.— Ես բնաւ ուշադրութիւն չըրի ատոր։

Նախ.— Ձեր տան մէջ գտնուած թուղթերէն յայտնի կ'ըլլայ որ եթէ ոչ Օրլէանի իշխանը՝ գէթ դուք ու ձերինները կը ջանայիք համոզել զօրավարները։

Պ. Պիւֆ.— Մարդ միշտ կրնայ բանակը սիրելուն համար յարաբերութեան մէջ գտնուիլ անոր հետ։

Նախ.— Ապագայ նահանգական կառավարիչներու ցանկը՝ որ ձեր տունէն գտնուած էր, վերջնականապէս որոշուած բա՞ն մըն էր թէ չէ օդային ծրագիր մը։

Պ. Պիւֆ.— Ծրագիր մըն էր թէեւ, բայց մեր միւս բոլոր ծրագիրներուն պէս լուրջ ծրագիր մը։ Միայն թէ ցանկին մէջ նշանակուած անձերէն ո՛չ մէկուն լուր տրուած էր, որովհետեւ վստահ էինք թէ հիմա պաշտօնի մէջ գտնուող կառավարիչներէն մեծ մասը՝ տրամադիր էր կառավարութեան ձեւը փոխուած ատեն մեզի միանալու (Մրմունջներ)։

Նախ.—Չէ՞ք փորձած յարաբերութիւններ հաստատել այլ եւ այլ հաստատութեանց կամ ընկերակցութեանց հետ։

Պ. Պիւֆ.— Ո՛չ։

Նախ.—Ուրեմն ինչո՞ւ Պ. Միշլէն ձեզի տեղեկագիր մը կու տար Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան վրայ։

Պ. Պիւֆ.— Բնական է որ հետաքրքիր պիտի ըլլայի շուրջս անցած դարձածին։

Նախ.— Դիմում մը չէ՞ք ըրած Հակասեմական դաշնակցութեան եւ անոր հետ չէ՞ք գործած փողոցին մէջ։

Պ. Պիւֆ.— Բայց կարծեմ թէ անբնական բան մը չկայ ատոր մէջ։ Ֆէլիքս Ֆօրի յուղարկաւորութեան օրը, Հակասեմականներն ու Արքայականները իրարու հանդիպեր են փողոցին մէջ։

Կէս ժամ դադար կը տրուի, ուրկէ ետքը Նախագահը կը հարցնէ Պ. Պիւֆէի թէ ի՛նչ նշանակութիւն ունին 1898ի վերջերը և 1899ի ընթացքին մէջ կատարուած ցոյցերը։ Այս առթիւ դիտել կու տայ թէ ամէն անգամ որ ցոյց մը տեղի ունենար, Պ. Պիւֆէ կը տեղեկանար խոլոյն և Օրլէանի իշխանին իմացնելով կը յորդորէր որ պատրաստ կենայ սահմանագլուխին մօտերը։

— Օրլէանի իշխանը, կը պատասխանէ Պ. Պիւֆէ, չէր կարծեր թէ կրնայ մեծ անկարգութիւն մը ծագիլ, բայց յոյս դրած էր մասնակի անկարգութեան մը վրայ։ Գալով ցոյցերուն՝ Արքայականները ինքնաբերաբար ըրած են զանոնք։

Հարց.—1899 յունուարին անհանգիստ եղած էք՝ Պոնաբարթեաններու խլրտումին հանդէպ։

Պաս.—Կ'ըսէին թէ Լուի իշխանը՝ մեծակակ գումար մը բաժնած էր... խորհրդարանական միջոցով մը (Խնդուքներ)։

Նախագահը յետոյ կը քննէ Պ. Պիւֆէի կատարած դերը, ինչպէս նաև այն ցոյցերը՝ որոնք Ֆէլիքս Ֆօռի յուղարկաւորութեան օրը տեղի ունեցան ու կը յիշեցնէ թէ երեք տարբեր դաշնակցութեանց ալ երեք տարբեր հրաւէրներ ուղղուած էին Լիգը Բառօյի միջոցաւ, հրաւիրելով զանոնք որ փողոց ելլեն։

— Այդ հրաւէրներուն ա՛յն ատեն միայն տեղեկացայ, երբ արդէն իսկ հրատարակուած էին։ Ցետոյ, հրապարակաւ եղած հրաւէր մը ինչպէ՞ս դաւադրութեան ապացոյց մը կրնայ նկատուիլ։

Նախ.—Լաւ, ենթադրենք որ դուք բան մը չէիք գիտեր փետրուար 23ի պատահարութեանց վրայ. այն ատեն ի՞նչ կը նշանակէ սա հեռագիրը՝ զոր Օրլէանի իշխանին ղրկած էիք. «Վաղը ամէն մարդ իր տեղը պիտի ըլլայ»։

Պ. Պիւֆ.—Պէտք չէ մոռնալ որ ժողովուրդը չէր համակրեր Պ. Լուպէի ընտրութեան. այս պատճառաւ կը վախցուէր որ խռովութիւն մը ծագի։ Հեռագիրս կը նշանակէր թէ Օրլէանի իշխանը կրնար իր ուզած ատեն մինչեւ Բարիզ հասնիլ։

Նախ.—Օգոստոս 8ին կամ 9ին չլսեցի՞ք թէ մեծ հարուած մը կը պատրաստուի։

Պ. Պիւֆ.—Հրաման տուած էի մերիններուն ըսելու որ բոլորովին լուռ մընան։ Ռէնի դատավարութեանց կէսերուն էինք, ու չէինք ուզեր որ ըսէին՝ թէ զինուորական ատեանը դուրսէն ազդեցութիւն կրած է։

Քանի մը ուրիշ անկարեւոր հարցումներէ ետքը, նախագահը կը յայտարարէ թէ Պ. Պիւֆէի հարցաքննութիւնը վերջացած է։

Կը կոչուի

Պ. ՏԸՎԻՅԵԼ

որ Օրլէանի իշխանին ինչքերու տեսուչն էր։

Նախագահը կը հարցնէ.

—Ցոյցերու մասնակցա՞ծ էք։

—Ո՛չ, արդէն ոչ մէկ դաշնակցութեան կը պատկանիմ։

—Ձեր կուսակցութեան բանակցութեանց մասնակցա՞ծ էք։

—Ես մի՛ միայն Օրլէանի իշխանին ամուսնութեան բանակցութեանց մասնակցեցայ։

—Իշխանը երբ Պօհեմիա կը գտնուէր, հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է ձեզի. «Կրնա՞մ գալ»։ Այս հեռագիրը քաղաքական գործերու կ'ակնարկէ թէ անձնական։

—Շիտակը ես ալ զարմացայ այդ հեռագիրը ընդունելուս։

Պ. Պիւֆէ.— Իշխանը կը փափաքէր գիտնալ անանկ մէկու մը կարծիքը՝ որ բնաւ յուզուած չըլլար քաղաքականութեան կիրքերէն։

Նախագահը կարդացնել կու տայ հեռագիր մը՝ որուն մէջ Պ. տը Ֆրէյնինքուռ կ'ըսէ թէ Պ. Տըվիյեի հետ համաձայնած է քաղաքական գործողութեան մը համար։

Ցետոյ կը հարցնէ ամբաստանեալին.

—Տեղեկութիւն ունի՞ք այս հեռագրէն։

—Այդ հեռագրին խմբագրութենէն բնաւ տեղեկութիւն չունիմ. բայց չէի կրնար արգիլել որ իմ իրապէս ունեցած մէկ փափաքս յայտնէին։ Այդ պահուն շատ կարեւոր գործ մը ունէի, որուն վըրայ կ'ուզէի խօսիլ Օրլէանի իշխանին։

—Սակայն, երբ պատասխան ձեզի ուղղուած հեռագրին մէջ ակնարկութիւն չըլլար ատոր։ Ինչ որ է. կրնա՞ք բացատրութիւններ տալ այն երկու հարիւր հազար ֆրանքի գումարին վրայ որ տիկին տէւ Վարիւի կողմէ վճարուած է՝ միապետութեան ի նպաստ ծախսուելու համար։

—Նամակ մը ընդունեցայ այդ խնդրին վրայ, բայց բնաւ բացատրութիւն մը չունիմ տալիք. մանաւանդ որ իմ պաշտօնէս դուրս խնդիրներու կը վերաբերէր։

—Եւ սակայն, իշխանին ուղղուած կարգ մը հեռագիրներ քաղաքական հանգամանք մը ունէին։

—Բացատրութիւնը պարզ է. ես միշտ իշխանին հետ յարաբերութեան մէջ ըլլալուս, իր բարեկամները երբեմն երբեմն ինծի հեռագիրներ բերելով կը խնդրէին որ կարելի եղածին չափ շուտ զանոնք իշխանին հասցնեմ։

Պ. Տէռուլէտ՝ որ կ'երեւայ թէ սըրտմըտած էր մինչեւ այն ատեն իր անունը տրուած չըլլալուն, մէջ մտնելով կ'ըսէ.

—Աղէկ պիտի ըլլար իւրաքանչիւր ամբաստանեալի հարցնել թէ զի՞ս տեսած են։

Պ. Պիւֆէ.— Բնաւ յարաբերութիւն չեմ ունեցած Պ. Տէռուլէտի հետ. մեր ծանօթութիւնը բանտէն կը սկսի։

Ամբաստանեալ մը փաստաբանը՝ Պ. Հօրնպօսթէլ ալ իր կողմէն կ'ըսէ.

—Պ. Պիւֆէ կը ճանչնա՞ր իմ պաշտպանեալս՝ Պ. Պալիէռը։

Պ. Պիւֆէ.— Նոյն իսկ չեմ տեսած զայն։

Նախագահը կը սկսի հարցաքննել Կազէք տը Ֆռանսի մէկ խմբագիրը՝

Պ. ՏԸ ՖՌԷՉԷՆՔՈՒՌ

որ կը յայտարարէ թէ ինք չէ մասնակցած Ֆէլիքս Ֆօռի յուղարկաւորութեան օրը կատարուած ցոյցերուն և թէ միմիայն իր լրաբերի արհեստը ի գործ դրած է։ Ցետոյ կ'աւելցնէ թէ Ճերմակ Շահոգրամներու Ընկերակցութիւնը՝ որուն ինք կ'անդամակցի, բնաւ պատասխանատու չէ Օթէօյլի ցոյցերուն։

Նիստը կը փակուի։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Ընդհանուր կացութիւնը. — Անգլիական նոր զինուորներուն հարաւային Ափրիկէ ժամանելը թէև ուրախութիւն կը պատճառէ և վստահութիւն առաջ կը բերէ Անգլիոյ մէջ, սակայն հիմա կը տեսնուի թէ տարիս փոփոխութիւն մը առաջ չէ բերած Նաթալի կացութեանը մէջ։ Լէտիսմիթ հիմա աւելի սեղմ կերպով պաշարուած է։ Ժուպէռ զօրավարը կը սպառնայ Իսթքօրթի և հետազօտիչներ կը ղրկէ այդ քաղաքին և Բիէթէրմարիցպուրկի միջեւը։ Անգլիոյ մէջ անձկանօք կը հարցնեն թէ արդեօք Պօէրները նոր յաղթանակներ ալ պիտի չունենա՞ն։ Ընդհանուր զարմացում կը պատճառէ սա պարագան թէ Ժուպէռ զօրավարը կարծուածէն շատ թնդանօթաձիգներ ունենայ և Լորտ Ուոլզլիի սպարակոյտը չգիտնայ այդ կարեւոր պարագան։ Պօէրները ուր որ գործեն թնդանօթ ունին։ Լէտիսմիթի մէջ անոնց խոշոր թնդանօթները կը յաղթեն անգլիական նաւային թնդանօթներուն։ Պօէրներուն թեթեւ թնդանօթները վերջերս բաւական եղան ետ փախցնելու Ֆրէնչի զրահապատ կառախումբը։ Մաֆէքինկ և Քիմպըրլի ամէն օր կը ռմբակոծուին։ Միշտ Պօէրներու թնդանօթներն են որ առաւելութիւն կ'ունենան։ Տեպս այս առթիւ կ'ըսէ թէ Անգլիա թնդանօթի հսկայ գործարաններ ունի, որոնց համար կը պարծենայ և որոնք շատ մը յաճախորդներ կը լլեն օտար ազգերէ։ «Անգլիոյ մամուլը, կը յարէ Բարիզեան թերթը, կը ճառէ բրիտանական թնդանօթներու առաւելութեանը, ինչպէս նաեւ ճարտարագէտներու և թնդանօթաձիգներու ճարտարութեանը վրայ, բայց դժբաղդաբար այդ գեղեցիկ ու զօրաւոր ճարտարագործութիւնը կը յաղթուի այն թնդանօթներէն զորս Պօէրները կրցած են ձեռք անցընել։ Այս պարագան արդեօք ինչ դառն մտածումներ կ'արթէ Անգլիացիներուն»։

Անցեալ ուրբաթ պաշտօնապէս մը Իսթքօրթ հասեր է հեռագիրներով։ Թնդանօթաձգութիւնը կը շարունակէ։ Անգլիացիները կը յարձակին Պօէրներու դիրքերուն վրայ, Լէտիսմիթի շուրջը։ Անցեալ չորեքշաբթի պաշարման գիծէն դուրս ելան և շատ կորուստ չունեցան։ Ժուպէռ զօրավարը կ'ըսէ թէ Լէտիսմիթի կացութիւնը լաւ է. թէ առատ պաշար ունին և թէ թող չի տար որ Պօէրները իրեն մօտենան. Ժուպէռ զօրավարն ալ կը պատրաստէ իր յառաջխաղացումը Իսթքօրթի վրայ։ Կ'ըսուի թէ Պօէրներու ընդհանուր հրամանատարը թեթեւապէս հիւանդացեր է և ասկէ առաջ եկեր է մեռած ըլլալու լուրը։ Աւելորդ է ըսել է թէ ասկէ առաջ Ժուպէռ զօրավարին համար ալ լուր ելած էր որ մեռած է։ Զօրավար Ժուպէռ ողջ առողջ է։ Կը պատրաստուի նաև յարձակիլ Լէտիսմիթի վրայ, և որպէս զի Անգլիոյ օգնական բանակին շարժումները յապաղեցնէ, Իսթքօրթի արեւելեան ու արեւմտեան կողմը կը սպառնայ Անգլիացիներու կողերուն։ Հիլտեարդ զօրավարը, որուն համար ըսուեցաւ որ Բիէթէրմարիցպուրկ կը գտնուի, Իսթքօրթի անգլիական զօրքերուն հրամանատարութիւնը ձեռք առած է։ Պօէրները, որոնք Իսթքօրթի արեւելեան ու արեւմտեան կողմէն Վէնինէնը անցեր են, արեւմուտքէն ալ հաստատուեր են Իսթքօրթի տիրող բլուրներուն վրայ ուր թնդանօթներ ալ դրած են։ Տըպլինի հրացանաձիգները, նաւային թնդանօթի մը օգնութեամբ այդ կողմը երթալով շատ հեռուէն սկսեր են կրակ ընել Պօէրներուն վրայ, որոնք պարտաւորուեր են նահանջել, չկրնալով դիմանալ անգլիացիներու կրակին։ Իսթքօրթ աւելի դիւրաւ կը պաշտպանուի Լէտիսմիթէն։ Ըսուեցաւ թէ Պօէրները օդը հանած են Թուկէլայի կամուրջը. բայց այդ լուրը ստոյգ չի նըկատուիր, վասն զի Թուկէլայի կամուրջը մեծ արժէք ունի իրենց համար և իրենց հիմնական կացութեանը մէջ մեծ պէտք ունին պահելու հաղորդակցութեան այդ ճամբան։

—Անգլիոյ պատերազմական Նախարարութիւնը լուր տուաւ Քիմպըրլիէն թէ նոյեմ. 12ին այդ քաղաքը լաւ վիճակի մէջ էր։ Հրամանատար լորտ Մեթուըն Օռանժ-Ռիվըրի մէջ աչքէ անցուցեր է արքայական անձնապահներու կիսաբաժինը։ Կը կարծուի թէ քիչ օրէն ճամբայ պիտի ելլէ Քիմպըրլին ազատելու համար։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ վերջերս բազմաթիւ յառաջապահներ Պէլմոնթ կը գտնուէին, Քիմպըրլիէն 80 քիլօմէթր հեռուն և թէ ադամանդներու քաղաքին հրամանատար Քէքէուիչ գնդապետը թող չի տար որ Պօէրները մօտենան և ակնդէտ կը սպասէ օգնական զինուորներու ժամանումներուն։ Պօէրները այդ կողմը դիւրութեամբ պիտի չի կրնան գործել. ատկէ զատ իրենց ունեցածէն աւելի թնդանօթներ ունին Անգլիացիները։ Ուստի հաւանական կը նկատուի որ Քիմպըրլիի պաշարումը վերնայ և Անգլիացիները քիչ ատենէն արշաւեն Օռանժի անկախ պետութեան մէջ։

Պազուրօնեռու ցեղապետներէն Ճօնէլ աջակցութիւն խոստացեր է Պօէրներուն։ Պազութօլանցի բրիտանական գործակատարը այդ պատճառով դացեր է խորհրդակցիլ Պազութօներու մեծ ցեղապետին հետ, որպէս զի Ճօնէլ չկարենայ իր որոշումը գործադրել։

Նոր զինուորներ.—Մինչեւ շաբաթ օրը 26 փոխադրանաւեր հարաւային Ափրիկէ հասած էին, 29,000 զինուոր ցամաք հանելով։ Քանի մը օրէն Սըր Ռըտվէրս Պըլըր իր ձեռքին տակ պիտի ունենայ ամբողջ բանակը։ Անգլիոյ մէջ կազմակերպուած հինգերորդ զօրաբաժինը քանի մը օրէն դէպ ի հարաւային Ափրիկէ ճամբայ պիտի ելլէ, բայց ուրիշ բան է եթէ լուր առնուի որ Ժուպէռ զօրավարը յրցած է խզել Լէտիսմիթի պաշարման գիծը և թէ Պօէրները դէպի հիւսիս քաշուած են։

Տեռութեանց ընթացքը.—Դիտելի պարագայ մըն է որ գերման լրագիրները միւս տէրութեանց վստահութիւն ներշնչելու հակաձէտ յօդուածներ կը հրատարակեն՝ Վիլհէլմ կայսեր Անգլիա կատարած ուղեւորութեան հետեւանքներուն վրայ։ Քէօլնիշէ Զայթունկ կ'ըսէ. «Ո և է պարկեշտ մարդ այսօր չի կրնար կասկածիլ Գերմանիոյ արտաքին քաղաքականութեան ոգիին վրայ, որ է միայն լոկ գերմանական շահերուն հետապնդել և այն ամէն խնդիրներուն մէջ ուր Գերմանիա շահ չունի, բոլորովին չէզոք մնալ։ Գերման կառավարութիւնը յուսացած էր թէ պիտի կրնայ թող չտալ որ Թրանսվալի մէջ պատերազմ ծագի։ Պատերազմը ծագելէն ի վեր Գերմանիա, որ չի կրնար յարգանք ազդելու չափ Նաւային զօրութիւն մը մէջտեղ հանել, բացարձակապէս ցոյց տուաւ թէ կ'ուզէ բոլորովին չէզոք մնալ։ Այն լաւ յարաբերութիւնները զորս Գերմանիա ունի Անգլիոյ հետ, վնաս մը չեն պատճառեր՝ Երրեակ Զինակցութեան ինչպէս նաև Ռուսիոյ և Ֆրանսայի հետ ունեցած իր յարաբերութիւններուն։ Սամոայի մասին եղած կարգադրութիւնը չէ փոխած Գերմանիոյ քաղաքականութեան և ոչ մէկ կէտը։ Այդ կարգադրութիւնը գործելու ազատութիւն մը տուած է Գերմանիոյ՝ ամէն կողմ, և ահաւասիկ ինչու համար Վիլհէլմ կայսեր ուղեւորութիւնը որ ամիսներ առաջ ծրագրուած էր, կրնայ, հակառակ պարագաներու փոփոխման, տեղի ունենալ առանց մտահոգութիւններ առաջ բերելու»։

Ընդծովեայ հեռագրաթելեր. — Անգլիոյ հեռագրական և թղթատարական պաշտօնատունը սա զեկոյցը հրատարակել տուաւ.

«Լուրէնսօ-Մարքէզի և Մոզամպիքի միջեւ գտնուած ընդծովեայ հեռագրաթելը նորոգուեցաւ, որով արեւելեան ծովեզերքի ընդծովեայ հեռագրաթելին միջոցաւ հարաւային Ափրիկէի հետ հաղորդակցութիւնները վերահաստատուեցան։ Անհրաժեշտ դատուած է, ինչպէս Բարեյուսոյ Գլուխին մէջ եղաւ, Ատէնի մէջ վար դնել օտար կառավարութիւններու և անհատներու այն ծածկագիր հեռագիրները որոնք Զանզիպար, Սէքէլ, Մօրիս, Մատակասքար, անգլիական արեւելեան Ափրիկէ, գերմանական արեւելեան Ափրիկէ, Մոզամպիք, Տէլակոա, Ռոտէզիա, անգլիական կեդրոնական Ափրիկէ, Օռանժ, Թրանսվալ, Բարեյուսոյ Գլուխ ու Նաթալ կը ղրկուին և կամ այդ տեղերէն կ'ընդունուին։ Սովորական լեզուով գրուած հեռագիրները գրաքննութեան ենթարկուելէ ետքը պիտի ղրկուին, վտանգը ղրկողին պատկանելու պայմանով»։

Բարեյուսոյ Գլուխէն հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Թայմզ.

«Մինչեւ մէկ աստիճան մտահոգութիւն կը տիրէ Ալիուալի և Հէրշէլի (Օռանժի սահմանագլուխին վրայ) այն ագարակապաններուն մէջ որոնք Անգլիոյ հաւատարիմ կը գտնուին. վասն զի ասոնք կը տեսնեն թէ բնիկները զինուած են, մինչդեռ իրենք անպաշտպան թողուած են, ինչ որ իրենց դժգոհութիւն կը պատճառէ, հակառակ իրենց հաւատարմութեանը։ Ճէյմսթաուն իբր միջերանոց որոշուեցաւ ռազմամթերքներուն համար. ուստի կարելի է որ յարձակում մը ենթակայ ըլլայ, և Նաթալի պահապանները անկարող են դէմ դնելու»։

Անգլիոյ համար քանի անգամ ըսուեցաւ թէ Եւրոպայի ցամաքային երկիրներէն զինուոր կը հաւաքէ։ Վերջին անգամ Մէյքէն կը հեռագրեն թէ զանազան կողմեր անգլիացի գործակալներ կը պտտին, Թրանսվալի համար զինուոր հաւաքելով։ Գործ չունեցող իտալացի կարգ մը գործաւորներ, զինուոր գրուած են, բաւական բարձր թոշակներէ հրապուրուելով։

Ճէյմսթաունէն կը հեռագրեն նոյեմ. 14 թուականով.—Վեց հարիւր Օռանժցիներ, Օլիվիէ հազարապետին հրամանատարութեամբ, այսօր Ալիուալ Նորթ մըտան։ Ատոնց նպատակն է թող չտալ որ Հէրշէլ գտնուած մեծաքանակ ռազմամթերքները Ճէյմսթաուն ղրկուին, Քուինսթաունի ուղղութեամբ։ Օռանժցի զինուորները, երկու թնդանօթով, տիրեցին հանրային շէնքերուն, Օռանժի դրօշը պարզեցին և քաղաքը ու շրջակաները միացած հռչակեցին Օռանժի անկախ պետութեան։ Հազարապետ Օլիվիէ հրամանագիր մը հրատարակեց, արգիլելով վաճառատուններու և անհատական ստացուածքներու կողոպուտը և յայտարարելով որ գրաւուած ապրանքներուն արժէքը կա՛մ հնչուն դրամով պիտի հատուցուի և կամ փոխարէն ստացագիր պիտի տրուի։

Շիլ գնդապետ, որ Թրանսվալի բանակին մէջ գերման կամաւորներու խումբի մը կը հրամայէր և որ Անգլիացիներուն ձեռքը գերի ինկած ըլլալով, հիմա բանտարկուած է բրիտանական Բենէրօբէ յածանաւակին մէջ, նամակ մը գրելով Սըր Ռըտվէրս Պըլըրի, խնդրեր է զինքը ազատ արձակել և խոստացեր է որ այլեւս Անգլիացիներուն դէմ զէնք պիտի չգործէ։ Անգլիոյ զինուորներուն ընդհանուր հրամանատարը չէ ընդուներ գերման գնդապետին այդ խնդրանքը։

Ֆրանսացիներու համակրութիւնը. — Պարիսէլի մէջ Թրանսվալի Ներկայացուցիչ տոքդ. Լէյտս շնորհակալութիւն յայտնեց Պորտոյի քաղաքապետութեան Խորհուրդին այն ուղերձին համար որով համակրութիւն ցոյց տուած է հարաւային Ափրիկէի Հանրապետութեան։

— Ֆրանսացի գնդապետ Վիլլըպուա Մառէօյլ Թրանսվալ ուղեւորեր է Պօէրներու բանակին մէջ հրամանատարութեան կարեւոր պաշտօն մը ստանձնելու համար։ Ֆրանսացի գնդապետը պահեստի կարգին կը վերաբերի։

Ռուսիոյ Կարմիր խաչին կողմէ կազմուած խումբը, զոր կը կազմեն ինը բժիշկ և հինգ հիւանդապահ կին, Օտեսայէն ճամբայ ելած է դէպի Թրանսվալ։ Այդ խումբը կազմած է Քարնիսթ կոմսուհին։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Լոնտոն, 21 Նոյմ.—Լուրէնսօ Մարքէզէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Բրէթորիա գտնուող անգլիացի գերիներէ ոմանք լինոտ հիւանդութենէ կը տառապին։ Լէտիսմիթի անգլիական զինուորներուն մէջ ալ թիֆօ երեւան ելած է։

— Քիմպըրլիէն նոյեմ. 18 թուականով առնուած լուրերու նայելով, Պօէրները նոյն օրը յարձակեր են անգլիական փոքրաթիւ խումբի մը վրայ որ հետազօտութիւն կը կատարէր։ Պօէրները ետ մըղուեր են։ Անգլիացիները ունեցեր են երկու վիրաւոր։ Քիչ ետքը Քարթէր-Ֆարմի մօտ երկրորդ ընդհարում մը կատարուեր է։ Անգլիացիները երկու հոգի կորսնցուցեր են։ Քիմպըրլի ամբողջ օրը ռմբակոծուեր է։ Բնիկ մը սպաննուեր է։

— Իրիկուան լրագիրները Իսթքօրթէն հեռագիր մը կը հրատարակեն ծանուցանող թէ Ժուպէռ զօրավարը իր ամբողջ ոյժովը Իսթքօրթի վրայ կը քալէ հարաւային կողմէն։ Հաւանական կը դատուի որ Լէտիսմիթի պաշարումը թողուի։

— Իսթքօրթէն կը հեռագրեն թէ Վէնէնէն եկող 700 Պօէրներ երէկ գրաւեր են զօրաւոր դիրք մը Թըրնըս-Ֆարմի մօտ Իսթքօրթի հարաւային կողմէն 14 մղոն հեռուն։ Անգլիական հետեւակները և հեծեալները ճակատամարտ մը կատարեր են Պօէրներուն հետ։ Ասոնք ետ քաշուեր են երկու հարիւր արջառ տանելով հետերնին։ Պօէրները ունեցեր են երեք մեռեալ որոնց մէկը իրենց պետն էր։

—Նիւ Բորթէն նոյեմ. 15 թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հազար հինգ հարիւր հոգի պիտի աւելնան Քոլէզպէրկը գրաւող հազար երեք հարիւր Պօէրներուն վրայ։ Պօէրները լաւ հեծեալներ ունին և բաւականաչափ ռազմամթերք։ Պլէմոնթի մօտ գտնուող Պօէրներուն թիւն է 1200։

Իսթքօրթ.— Մոոյ գետակին մօտ (Թուկէլայի օժանդակ) ճակատամարտ մը տեղի կ'ունենայ, հարաւային կողմը։

Պերլին.—Լրագիրները Լոնտոնէն հեռագիր մը կը հրատարակեն ծանուցանող թէ Բէրթաունէն առնուած հեռագրի մը նայելով, Պօէրները յաղթուեր են Քոլըսմանի մօտ, անգլիական Պէչուանալանտի մօտ։ Մանրամասնութիւն չի կայ։ Պօէրները հետզհետէ կը յառաջանան Բարեյուսոյ Գլուխին մէջ։ Ալիուալ Նորթ, Պուրկէրստորբ, Քոլէզպէրկ ու Քէմպլէլ Պօէրներուն ձեռքը ինկած են։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Աւէր օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ քաղաքապետութեան պաշտօնատանին մէջ տրուած հացկերոյթի մը առթիւ, Նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսօ ճառ մը խօսելով ըսեր է թէ Հանրապետութիւնը Ֆրանսայի ճակատագիրն է։ Նախարարապետը յիշելով 1789ի դէպքերը, խորին երախտագիտութիւն յայտներ է Ֆրանսայի նախահայրերուն կատարած գործին համար և անդրդուելի վստահութիւն՝ ապագային նկատմամբ։

—Կիրակի օրը և իրիկունը քառասուներչորս հոգի ձերբակալուեր են։

—Ֆրանսայի զանազան մասերէն ուղերձներ կը հասնին Նախարարապետ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի, շնորհաւորելով Երեսփ. Ժողովին մէջ անոր տարած յաղթանակը։

ԲԻԷՌ ԼՈՏԻ, ծանօթ գրագէտը, կիրակի օրը Մարսիլիայէն շոգենաւ նստեր է Քոլոմպիա երթալու համար։

ԲԷՔԻՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Չին չէ ուզեր Ֆրանսայի տալ Քուանկ-Չէու-Ուանի ծովածոցին բերանը գտնուած երկու կղզիները։ Բէքինի ֆրանսական դեսպանատան քարտուղար Պ. Մաժըրի և ծովակալ Քուռժոլ սահմանագլուխի քարտէսը պատրաստեր են։

—Բէքինէն կը հեռագրեն Նիւ Եորք Հէրըլտի թէ Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդը անձկութեան մէջ է՝ Քուանկ Չէուի ֆրանսական դիրքին զօրացուիլը տեսնելով. Շան-Թունկի մէջ ֆրանսական քանի մը գաւառներ կողոպտուեցան։ Կ'ըսուի թէ Քուանկ-Թունկի մէջ շփոթութիւններ ծագած են։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵԱՆՆԵՐԸ. — Օթիս զօրավարը հեռագրեր է Ուաշինկթըն թէ Ամերիկացիները գերի բռներ են Ակուինալտոյի ներքին գործոց նախարարը։ Եունկ զօրավարը կը քալէ Բոտորուպիայի վրայ, ուր ամուր դիրք մը գրաւած են բնիկները։ Բնակիչները լաւ կ'ընդունին ամերիկեան զինուորները որոնց ուտելիք կու տան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Պէրլինէն կը հեռագրեն Թայմզի.

«Քիլէն մինչեւ Բորթսմութ Հոհենձոլլրն զբօսանաւին պիտի ընկերանան երկու շոգենաւ կայսեր յատուկ հեռագիրները տանելու համար։ Երկուշաբթի առտու Բորթսմութ հասնելէն քանի մը ժամ առաջ այդ շոգենաւերէն մէկը Տուվր պիտի երթայ, վերջին հեռագիրները առնելու համար։ Գերման մամուլը միշտ կը խօսի Գերմանիոյ կայսեր Անգլիա ուղեւորութեան վրայ։ Նացիոնալ Զայթունկ կը յայտարարէ թէ Գերմանիոյ մէջ համակիր չեն Վիլհէլմ կայսեր Անգլիա ուղեւորութեան։ Ատոր պատճառը այն է թէ, կը յարէ նոյն թերթը, Անգլիոյ յարձակումը Թրանսվալի դէմ եալերանք մը առաջ կը բերէ ամբողջ աշխարհի մէջ։ Կարեւոր է գիտել թէ Գերմանիոյ կէսպաշտօնական թերթերը մինչեւ հիմա կատարեալ լռութիւն պահած են. սակայն պէտք է անկեղծօրէն ընդունինք թէ Նացիոնալ Զայթունկի ըսածը՝ գերման ժողովուրդին ամենէն բանիմաց մասին կարծիքը կը ներկայացնէ։ Անշուշտ փոքրամասնութիւն մը միայն, գործի մարդեր, Անգլիոյ կողմը կը բռնէ. կրնայ ըլլալ որ անիկա օր մը յարգ ստանայ, բայց հիմակու հիմակ ո և է ազդեցութիւն չունի»։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրուհին խիստ նամակ մը ուղղելով Պէրլինի քաղաքապետութեան Խորհրդին, դիտողութիւն ըրաւ թէ Խորհուրդը չի նպաստաւորեր եկեղեցիներու շինութիւնը և աչք կը գոցէ կրօնքի դէմ արտասանուած ճառերուն։ Այս նամակը լաւ տպաւորութիւն մը գործած չէ։ Լրագիրները նպաստաւոր չեն խօսիր։

ՍՈՒՏԱՆ.— Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ սիրիացի 250 լեռնական զինուորներ հրաման ստացեր են պատրաստ ըլլալ Խարթում ուղեւորելու համար։

ՍՊԱՆԻԱՑԻ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ. — Բրիւսէլի ոստիկանութիւնը անցեալ ուրբաթ ձերբակալեց սպանիացի քահանայ մը՝ Սէն Նիքօլա եկեղեցիին մէջ պատարագած ատեն։ Իբր դրամանենգ ամբաստանուած է։ Սպանիոյ հիւպատոսին ներկայութեանը հարցաքննուելով վար դրուեցաւ ուրիշ անձի մը հետ։ Ասոնք, դրամանենգութենէն զատ, ամբաստանուած են նաև որ իբր թէ բանտարկեալ մը կողմէ նամակներ ղրկելով կարգ մը անձերու, դրամ պահանջած են, ըսելով որ պահուած գանձերուն տեղերը ցոյց պիտի տան։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՉԻՆ. — Գերման թերթ մը կ'իմանայ թէ Չինու գերմանական ազդեցութեան շրջանակին մէջ պատահած շփոթութիւնները՝ օտարներու դէմ շարժման մը հանգամանքը ունին։ Խռովարարներուն թելադրիչներն են Կարմիր-Կառուփի աղանդին պետերը

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.— Սանթոսէն (Պրազիլիա) Նիւ Եորք հասած շոգենաւ մը քարանթինայի ենթարկուեր է, ուղեւորներէն երկուքը ժանտախտի ախտանիշներով հիւանդացած ըլլալնուն համար։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Պոլսոյ օտար ապրանքներու մաքսատան հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Մուսթաֆա էֆ.ին Սանիէի աստիճան՝ արմտիքներու և ոգելից ըմպելիքներու մաքսատան թըղթակցութեանց առաջին քարտուղար Խալիլ պէյի։

—Տրապիզոնի Նահանգին Կէօրէլէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Խուբէի գայմագամ Մէհմէտ Րիւսթէմ էֆ. որուն յաջորդեց Կէօրէլէի գայմագամ Մէհմէտ Շէվգի էֆ։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարապետի Դիւան պիտոյք մատակարարող վաճառական Մէհմէտ Նասուրի փաշայի, և երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ եղբօրը Հիւսնի պէյի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ մաքսատան մէջ մաքսի փոխարէն առնուած ապրանքներու պաշտօնեայ Ֆաիզ պէյի և Բոլիքիշէ Քորէսբօնտէնց լրագրին տնօրէն Պ. Տաքէրի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Կէլիպոլուի մաքսատան տեսուչ Մէհմէտ Ղալիպ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ. — «Վեհ. Սուլթանին գլխաւոր փափաքներէն մէկը ըլլալով օսմ. տէրութեան ելեւմուտքին բարւոքումը, այս նպատակին իրագործման համար թէև շատ մը յանձնաժողովներ կազմուած էին, բայց կայս. փափաքին համապատասխան արդիւնք մը յառաջ չէր եկած։ Երկրին համար կենսական կարեւորութիւն ունեցող այս խնդրին ժամ առաջ կարգադրութիւնը անհրաժեշտ ըլլալով, Վեհ. Սուլթանին՝ իր գահակալութենէն ի վեր կայսրութեան ելմտական գործերը բարւոքելու և ելմտական վարկը բարձրացնելու նպատակով ունեցած փափաքին համաձայն, կայս. Իրատէով վերջերս Ն. Կ. Վեհափառութեան բարձր հովանաւորութեան և կըրթական նախարար Զիւհտի փաշայի նախագահութեան տակ Ելմտական Ցանձնաժողով մը կազմուած էր, որուն պաշտօնը պիտի ըլլար Ն. Կ. Վեհափառութեան իղձերուն և ջանքերուն համապատասխան ելմտական միջոցներ խորհիլ, և ելմտացոյցին մէջ հաւասարակշռութիւն յառաջ բերել։ Արդ, որպէս զի այս յանձնաժողովը իրեն յանձնուած կարեւոր պաշտօնը յաջողապէս կարենայ ի գլուխ հանել, պատկանեալ պաշտօնատուններն ալ հաւատարմական պարտականութիւն ունին պէտք եղած դիւրութիւնները և օգնութիւնները ընծայել, ինչ որ Ն. Կ. Վեհափառութեան ալ հաճելի է։ Ուստի, պետութեան այս կենսական խնդրին ժամ առաջ լաւագոյն ելք մը տալու համար, ձեռք ձեռքի տալով գործելու, և կառավարական վարչութեան հոգին եղող ելմտական գործերը բարւոքելու և ապահովելու համար կայս. նորագոյն Իրատէ մը կը հրամայէ իւրաքանչիւր պաշտօնատան մէջ յանձնաժողովներ կազմել, որո՛նց պաշտօնը պիտի ըլլայ ծախքերու ճիւղին մէջ տեսնուած աւելորդները վերցնել, բոլոր ծախքերուն մէջ խնայողութիւններ ի գործ դնել, և պատրաստուած տետրակները քննելու համար վերոյիշեալ յանձնաժողովին ներկայացնել։ Այս նոր Իրատէին համաձայն, Ելմտացոյցը հաւասարակշռելու համար լաւագոյն և օգտակար եղանակաւ նոր հասոյթներ գտնուելու հոգ պիտի տարուի։ Ասկէ զատ, մինչ պաշտօնեաներէն ոմանք իրենց ամսականները կանոնաւորապէս կը ստանան, ուրիշներու ալ ամսականը անվճար մնալը և նմանօրինակ վիճակներ Վեհ. Սուլթանին կամքին հակառակ ըլլալով, պիտի քննուին այն միջոցները, որով կարելի ըլլայ բոլոր պաշտօնեաներուն, ևն. հաւասարապէս ամսականները վճարել։ Ցանձնաժողովին տրուած կատարեալ ձեռնհասութեան շրջանակին մէջ, բոլոր պաշտօնատուններու ելմտական գործերը միշտ քննութեան պիտի ենթարկուին։ Կայս. այս նոր Իրատէին գործադրութեան սկսուիլը մեծաւ շնորհակալութեամբ կը ծանուցանենք, և այս առթիւ կ'աղօթենք Ն. Կ. Վեհափառութեան արեւշատութեանը համար»։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ. — Ինչպէս կ'երեւայ Պաշտօնական Ձեկոյցէն, կառավարական պաշտօնատուններու մէջ կարգուելիք յանձնաժողովներուն պիտի նախագահէ իւրաքանչիւր պաշտօնատան խորհրդականը կամ օգնականը։ Անդամները պիտի ըլլան բարձրաստիճան պաշտօնատարները։ Այդ յանձնաժողովները, կազմող պաշտօնեաներուն ցանկը պիտի մատուցուի Վեհ. Սուլթանին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ որոշմամբ ծանուցուեցաւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան, թէ ասկէ վերջը կնքուելիք երկաթուղիի պայմանադրութեանց մէջ պէտք է աւելցնել նաեւ սա կէտը թէ արտօնատէրները պարտաւոր են ձրիաբար փոխադրել օսմ. Նամակատուններու կողմէ յանձնուելիք ամէն տեսակ առարկաներ։

ՔՈԼԵՐԱ. — Պասրայի կուսակալութիւնը հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան, թէ մինչեւ երեքշաբթի քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած Պասրայի մէջ։

—Հանրային առողջապահութեան ընդհանուր քննիչ Պոնկովսքի փաշա ծրագիր մը մատուցանելով զինուորական վարժարաններու վերատեսչութեան, զանազան առաջարկութիւններ ըրեր է՝ Պասրայի մէջ երեւան ելած քոլերային առթիւ ձեռք առնուելիք միջոցներու մասին։ Այդ ծրագիրը մատուցուած է Բ. Դրան։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Բարիզի ելեկտրականութեան Ընկերութեան կողմէ Պ. Թուքաս առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան դիմեր է Կ. Պոլսոյ մէջ ալ ելեկտրական ոյժ գործածելու համար։ Պ. Թուքաս առաջարկեր է նաև այդ նպատակով անանուն ընկերութիւն մը կազմել։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Պանքային հաշիւները քննելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է Պետական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղին անդամ Ջիւհտի պէյի նախագահութեամբ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ Պայազիտ գաւառին հեռագրատունը պիտի վերաշինուի։

ԹԱՒՈՒԹ ԲՈՍԹԱՆՆԵՐԸ նոր ձեւի մը պիտի վերածուին։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐԸ.— Ելմտագէտի մը կողմէ առաջարկուեր է՝ արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերը չորս մասի վերածել, որպէս զի թէ՝ անոնց գնումը դիւրանայ և թէ՝ ժողովուրդը պէտք չունենայ բրոքէս գընելու։ Այդ առաջարկութիւնը յանձնուած է Հանրային պարտքի վարչութեան։

ՖՈՆ ՏԻՒՐԻՆԿ ՓԱՇԱ Գաստմէնիէն մայրաքաղաքս դարձաւ և մօտերս նորէն նոյն նահանգը պիտի երթայ, գաղթականական խնդրի յատուկ հիւանդանոցներուն հաստատութեան գործը ամբողջացնելու համար։

ՆԷՃԻՊ ՓԱՇԱՅԻ ՄԱՐՄԻՆԸ.— Մատրիտի օսմ. դեսպան վախճանեալ Նէճիպ փաշայի մարմինը Մարսիլիայէն շոգենաւ դրուած է Կ. Պոլիս բերուելու համար

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.— Այտընի նահանգին զանազան տեղերը երկրաշարժի ցնցումները կը շարունակեն։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ ծանուցուեցաւ ամէն կողմ թէ Այտընի երկրաշարժէն արկածեալներուն տրուելիք գումարները Նամակատուններու միջոցաւ ձրիաբար պիտի փոխադրուին և իրեղէններն ալ ներքին մաքսէ ազատ պիտի ըլլան։

—Իզմիրէն անցեալ շաբթու 330,000 ղրշ. ղրկուած է երկրաշարժէն արկածեալ վայրերը՝ բնակարաններու վերաշինութեան և նորոգութեան համար։

ՄԻՏԻԼԼԻԻ մէջ, երեքշաբթի գիշեր, երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են։ Ժողովուրդը սարսափահար դուրս նետուեր է տուներէ։ Բարեբաղդաբար ո և է արկած չէ պատահեր։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Մօտերս Եգիպտոս կը սպասուի Սըր Ռիվըրս Ուիլսըն որ եգիպտական կառավարութեան հետ պիտի բանակցի Եգիպտոսի երկաթուղիի գիծերը գնելու համար։ Այն պարագային երբ այդ առաջարկութիւնը ընդունուի, մենաշնորհը 1905ին պիտի սկսի։ Վաճառումը երկու անգամէն պիտի կատարուի. նախ Վերին Եգիպտոսի և յետոյ Էթիաէլ-Պարուտի ու արեւմտեան միւս գիծերը։

—Պատուոյ Լէգէոնի հրամանատարութեան աստիճան տրուեցաւ Գահիրէի Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Կոկորտանի։

—Ցաշոտա գտնուող եգիպտական բանակները ու զինուորները, այս միջոցիս, շատ կը նեղուին տեղւոյն կլիմայէն։ Նաև տեսակ մը ճանճէ որուն խայթումը շատ անգամ մահացու է։

—Խարթումի հարաւային կողմէն բերուած թէմպէքիներէն հարիւրին քսան պիտի առնուի, ըստ արժէքին։

—Ստորին Եգիպտոսի երկաթուղիներուն ընկերութիւնը մօտերս վեց հարիւր հազար Ֆր. ի պարտաթուղթ շրջաբերութեան պիտի հանէ։ Այդ գումարին երկու հարիւր հազարը պիտի յատկանայ Բոռ-Սայիտի Թրամուէյներու գիծին գնմանը ու նորոգութեան ծախքերուն։

—Այն երկրագործները որոնց արտերը վնասուած են Նեղոսի ջուրերուն նուազութենէն, աղերսագիրներ մատուցանելով ներքին գործոց նախարարութեան, տուրքերու թեթեւցում կը խնդրեն։

—Շարգիէ գաւառին մէջ նոյեմ. 10ին հեղեղանման անձրեւ տեղալով, Սէնիթայի կողմերը քանի մը տուներ փլեր և բնակիչները անպատսպար մնացեր են։ Շարգիէի միւտիրը յիսուն վրան ուղեր է արկածեալները պատսպարելու համար։

—Խտիվին հրամանով՝ Եգիպտոսի թանգարանին և հնախուզութեանց տնօրէն կարգուեր է Պ. Մազբէրօ, փոխանակ Պ. Լոռէի որ հրաժարած է։

—Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը որոշեց քանի մը կամուրջներ շինել Նեղոսի վրայ՝ Զիֆթայի և Սամանուտի մօտ։ Շինութեան ծախքը՝ 10,000 ոսկի՝ պիտի ուղուի հանրային պարտքի սնտուկէն։

—Աւստրիացի երկու միսիոնարներ Օմտուրման հասած են, եկեղեցիի մը կառուցման համար արտօնութիւն ուղելու կուսակալէն։ Այդ երկու միսիոնարները Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր կողմէ պաշտօն ունին արծաթ խաչ մը յանձնել Պ. Թրամպոսի որ Խարթումի մէջ գերի եղած ատենը մեծ ծառայութիւններ մատուցած է իր բաղդակիցներուն, թէեւ իր վիճակը անոնցմէ աւելի թշուառ էր։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ Սէյյիտ Ահմէտ անուն մարդ մը ձերբակալուեցաւ, սեւամորթ հինգ կիներ իբր գերի ծախած ըլլալուն համար։ Երեք ուրիշ բնիկ ալ իբր մեղսակից ձերբակալուած են։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը որոշած է արմատական բարենորոգումներ ի գործ դնել ոստիկանութեան նկատմամբ։ Այդ նպատակով արտասահման ղրկուած են Սոֆիայի ոստիկանապետ Պ. Խրիստօ Պասմաճիէվ և ներքին գործոց նախարարութեան պաշտօնեաներէն Պ. Սթէֆանով, որոնք զանազան երկիրներու ոստիկանութեան կազմակերպութիւնը պիտի ուսումնասիրեն։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Անցեալ կիրակի Իզմիր ժամանեցին քսանըհինգ գաղթական։

—Առջի օրը Սեւաստոփոլէն Կ. Պոլիս ժամանեցին 45 չէրքէզ գաղթականներ։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ գիծերու մասին ուսումնասիրութիւն կատարելու պաշտօն ունեցող գերման խումբը Մուսուլ հասեր է։

ԻԶՄԻՐԷՆ առնուած լուրերու նայելով՝ ձմեռը սաստիկ կերպով սկսեր է։ Զանազան տեղեր ձիւն տեղացեր է։

ԲԱՐԻԶԷՆ կը գրեն թէ, Ն'ըսէ Մօնիթէօռ, Խրիստաքի էֆ. Զօղրաֆոսի մարմինը Աթէնք տարուելով հոն պիտի թաղուի։

ՏԱՐՏԱՆԵԼԷՆ կը գրեն թէ Ուոլթըր Թոմաս անուն անգլիական շոգենաւ մը՝ 1412 թօնոնոց, որ Նովորոսիսքէն Միջերկրական կ'երթար, շաբթէն կիրակի գիշեր խրեր է Նակարայի մօտ։ Բեռները պարպուելէ ետքը միայն կարելի եղեր է շոգենաւը ազատել խրած տեղէն։

ՔՈԲԷՆՀԱԿԻ օսմ. հիւպատոսը տեղեկագիր մը ղրկեց Բ. Դրան՝ նոյն քաղաքին 1899ի առեւտրական գործառնութեանցը վրայ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Թրիէսթէի ժամանումներուն դէմ գործադրուած բժշկական քննութիւնը նոյմ. 9/21էն ի վեր ջնջուած է։

—Եգիպտոսի ժամանումներուն համար որոշուած տասը օրուան քարանթինան նոյեմ. 9/21 էն սկսեալ հինգ օրուան իջած է։

ՊՈԼՍՈՅ Ապահովութեան Սնտուկին տնօրէնի օգնական կարգուեցաւ աւանդներու պաշտօնեայ Ալի Րիզա էֆ.

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԵԾԵԼԱԳՈՒՆԴԵՐ.— Դ. զօրաբանակին մէջ կազմուած Համիտիէ հեծելագունդերուն համար կայս. Իրատէ մը հրամայեց դրօշներ ղրկել՝ մէկ կողմը կրօնական վերտառութիւններով և միւսը կայս. Թուղրայով։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը երէկ այցելութիւն տուաւ դատական ու կրօնական գործոց նախարարին։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Կ. Իւճիճեան եւ որդւոց սնանկութեան պահանջատէրերու խումբը, ծովային առեւտրական դատարանին հրաւէրով տեւական սէնտիքներու ընտրութեանը համար գումարուելով, 118 պահանջատէրներ անձամբ կամ փոխանորդաբար ներկայացան և առժամեայ սէնտիքներէն Մելիքեան Գարեգին էֆ. միաձայնութեամբ, իսկ Գաղանճեան Շերամ էֆ. 112 ձայնով տեւական սէնտիք ընտրուած են. ասկէ զատ պահանջատէրերէն Նաթան Տար էֆ. ալ 108 ձայնով տեւական սէնտիք ընտրուած է։

ՎԱՌԵԼԱՓԱՅՏ.— Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ մէջ հիմա 50,000 չէքի վառելափայտ կայ և իւրաքանչիւր չէքին 23 24 ղրուշի կը ծախուի, և նկատելով որ այդ քանակութիւնը բաւական չէ մայրաքաղաքիս պէտքերուն, գրեց ներքին գործոց նախարարութեան որ ձմեռը վրայ չհասած հարկ եղածը ի գործ դրուի։ Ներքին գործոց նախարարութիւնն ալ խնդիրը յանձնեց անտառներու և հանքերու նախարարութեան։

ՀԱՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ նաւահանգիստին ու քարափներուն գումխէր կարգուեցաւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կամուրջներու և խճուղիներու տնօրէնի օգնական Արսլանեան Գէորգ էֆ.։

ՈՋԽԱՐՆԵՐ.— Երեք օրուան մէջ Պուլկարիայէն Կ. Պոլիս բերուած ոչխարներու թիւը երկու հազարը անցած է։

«ԲԷԼԷՆԿԸ ՏԷՐԵԱ» Թորփիլանաւը Միջերկրական պիտի ուղեւորի։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, Ն'ըսէ Սէռվիք, անցեալ գիշեր թատրոնէն դուրս ելած ատեն ոսկի ժամացոյցը ու շղթան կորսնցուցեր է։ Կ'երեւայ թէ, կը յարէ նոյն թերթը, քսակահատ մը կողմէ շորթըլուած է։

ՆՂԵՌՆԱԴԱՏ Ատեանը երէկ դատեց Խարալամպօ անուն մարդ մը որ անցեալ մայիսին Բերայի Բասքօ օթէլին մէջ Քասթի անուն ճարտարապետը սպաննած էր դրամը կողոպտելու համար։ Խարալամպոյի այդ ոճիրը հաստատուած ըլլալով տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Անցեալ օր կայս. պալատան պարտիզպանապետ գերմանացի Պ. Վիլհէլմ Շէյրֆի տունէն, Օրթագեղի մէջ, գողութիւն մը կատարուեցաւ։ Տիկին Շէյրֆ նոյն օրը Ղալաթիա գացած ըլլալով, իրիկուան վերադարձին տեսաւ թէ տունը տակնուվրայ է։ Սենեակին մէջ քոնսոլն ու սնտուկները կոտրըտուած և քանի մը ոսկի ժամացոյց, շղթայ, ադամանդէ ասեղ մը, քսակ մը և 50 մէճիտիյէ գողցուած են։ Գողերը քանի մը հոգի ըլլալով, տանը պարտէզէն կողմէն մտեր են իրարու վրայ ելլելով։ Գողութիւնը կատարելէ ետքը փողոցին դուռնէն փախեր են։ Ոստիկանութիւնը գողերը կը փնտռէ։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ մէջ Ջրհանկիր Աստուր Ցոլոբեան, առջի գիշերը ձկնորսներու շուկայէն անցած ատեն, երկու անծանօթ մարդեր վրան յարձակելով զայն անութէն ու սրունքէն ծանրապէս վիրաւորեցին։

ԱՌՋԻ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ԱՐԿԱԾԸ.—Առջի գիշերը Սիրքէճիի բացերը պատահած արկածին համար կը պատմուի թէ մակոյկը դէպի Ղալաթիա ուղղուած միջոցին, Մախսուսէի Նիլուֆեր խիստ շոգենաւը յանկարծ ճամբայ ելեր է, տեսնելով մակոյկը անմիջապէս կեցեր է, սակայն մակոյկը անիւներուն յարուցած ալիքներէն քշուելով սկսեր է շոգենաւին վրայ իյնալ։ Մակոյկին մէջ գտնուողները վախնալով ոտքի ելեր են և հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով մակոյկը շրջեր է։ Մակոյկին մէջ գտնուող երեսուն բեռնակիրներէն քսանը, ինչպէս երէկ ծանուցինք, ազատուեցան, իսկ տասը խեղդուեցան։ Խեղդուողներուն վեցը Վանեցի ու Սղերդցի են՝ Էօմէր, Հիւսէին, Ահմէտ, Ապտուլլահ, Ապտուլկափֆար և Մուսթաֆա. իսկ չորսը յայն են։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.— Երէկ Սօրըեարի առջեւ մակոյկ մը ընկղմեցաւ որուն մէջ գտնուող երեք հոգի խեղդուեցան, ասոնց երկուքը նաւավար էին և միւսն ալ թուրք ուղեւոր մը։

QUININE DE PELLETIER

Երկու ժամուան մէջ վերագտնել գործունէութիւնն ու կամքը, ինքզինքը պատրաստ զգալ գործելու, ցրուել խնդրով մը՝ գլուխն ու միտքը հանդարտ, ահա ասոնք են այն բարիքները զորս Քինին Բէլըդիէն կ'ընծայէ գլխու ցաւ, ջլացաւ և անդար ունեցող անձերու. պարզ քաբսիւլ մը կը բաւէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Եգիպտոսի Հայոց առաջնորդական ընտրութեան մօտ ժամանակի մէջ կատարուելու մասին Գահիրէէն ու Աղեքսանդրիայէն հասած լուրերը կը հակասեն զիրար, ինչ որ արդիւնք է ո՛չ թէ թղթակիցներու լաւատեղեակ չըլլալուն՝ այլ այդ երկու քաղաքներու ազգայիններուն, կամ աւելի ճիշդը՝ Գահիրէի Գաւ. Ժողովին ու Աղեքսանդրիոյ Թաղ. Խորհուրդին միջեւ կարծիքներու և տեսութեանց անհամաձայնութեան։

Ահաւասիկ թէ ի՛նչ կը գրէ մեզ Աղեքսանդրիոյ մեր թղթակիցը, նոյեմ. 3 թուականով։

«Եգիպտոսի առաջնորդական ընտրութեան մասին պատ. լրագրոյդ Գահիրէէն ստացած լուրերուն մէջ անճշդութիւններ կան։

«Եգիպտոսի Գաւառ. Ժողովը նոր առաջնորդի ընտրութիւն կատարելու որոշում չէ տուած մինչեւ ցարդ. տրուած որոշումը տեղապահի ընտրութիւն կատարելու համար է, ո՛չ թէ առաջնորդի։ Աղեքսանդրիոյ Թաղ. Խորհուրդն ալ արդէն այս մօտ համաձայնութիւն գոյացուցած է Գաւառ. Ժողովին հետ։ Արեւելեի յիշատակած ընտրելիները տեղապահական ընտրելիներ են և ո՛չ առաջնորդական։ Տարբեր խնդիր է՝ եթէ Գաւառ. Ժողովը յառաջիկային մէջ իր որոշումը փոխէ։ Բայց սա՛ հաստատապէս գիտենք թէ Գահիրէի ազգ. պաշտօնական մարմինները մինչեւ ցարդ տեղապահի ընտրութեան կռուանին վրայ ջանացած են Աղեքսանդրիոյ Թաղ. Խորհրդին հետ համաձայնիլ։

«Ուրիշ կարեւոր կէտ մըն ալ սա է որ Թաղ. Խորհուրդին մասնակցութեան իրաւունքը՝ Առաջնորդի կամ Տեղապահի ամսականին կէսը վճարելէն յառաջ չի գար, ինչպէս կը գրուէր ձեզ Գահիրէէն, այլ ա՛յն հանգամանքէն որ Աղեքսանդրիան Եգիպտոսի հայ գաղութին կարեւոր մէկ հատուածը կը ներկայացնէ։ Եթէ ինչպէս օրէնքը կը տրամադրէ, Գաւառ. Ժողովին մէջ Աղեքսանդրիան ներկայացուցիչ ունեցած ըլլար՝ անգի չսիրի մնար Թաղ. Խորհուրդի միջամտութեան։ Բայց, ինչպէս ուրիշ օրինական տրամադրութիւններ՝ այսպէս ալ այս կարեւոր տրամադրութիւնը մինչեւ ցարդ զանց առնուած ըլլալով Եգիպտոսի հայ գաղութին մէջ, Թաղ. Խորհուրդը պարտաւորուած է Առաջնորդի կամ Տեղապահի ընտրութեան միջոցին ձայն ունենալ իբրեւ պաշտօնական ներկայացուցիչ Աղեքսանդրիոյ Հայոց։

Աղեքսանդրիոյ մեր Տեղացի թղթակիցէն ստացած ենք նաեւ կարգ մը շահեկան լուրեր զորս պիտի հրատարակենք վաղուան թուով։

—Բերայի աւագերէց Տ. Յովհաննէս Ա. քահանայ Մկրեան շաբաթէ մը ի վեր հիւանդ պառկած է իր տանը մէջ։ Արժ. հիւանդին այցելեցին երէկ Տօքթ. Մաթէոսեան էֆ. և Տօքթ. Սիմոնօֆ որոնք հարկ եղած բժշկական դարմանները պատուիրեցին։ Եկեղեցական և աշխարհական դասէն բազմաթիւ ազգայիններ տեսութեան կ'երթան։ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ՝ Տ. Մուշեղ վարդապետ այցելեց երէկ Տ. Մկրեան Հօր և առողջութիւն մաղթեց։

—Մաքրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը հրաժարած ըլլալով, Ս. Պատրիարք Հայրը հրահանգ տուաւ հրաժարեալ Խորհուրդին անդամներուն որ տեղւոյն աւագերէցին և Զայեան Էլիաս էֆ.ի հետ խորհրդակցութեամբ՝ առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմեն և տեղեկագրեն Պատրիարքարան ի հաստատութիւն։

—Բաբերդէն, պատահական թղթակից մը, գանգատներով ու դիտողութիւններով լեցուն նկարագրութիւն մը ղրկած է մեզ՝ վիճակին կրթական և եկեղեցական գործերուն և առաջնորդարանին ու ժողովներուն մասին։ «Քաղքիս տնտեսական հանգամանքը թոյլատու է, կը գրէ նամակագիրը, որբանոցի մը բացման, բայց տեղւոյս ազգայինները այնքան յաճախ իրար խառնած են անհատական խնդիրները հանրային գործերու հետ, և անպէտ բաներու համար այնքան բողոքագիրներ ու հանրագիրներ տեղացուցած են, կ'եզր. Վարչութեան և մեր ինչ ըլլալը հասկցուցած, որ տեղական որբանոցի մը հաստատման գաղափարը ներշնչելու ատեն չենք ունեցած։ Պատրիարքարանի դիւանատան մէջ փնտռեցէ՛ք Բաբերդցիներուն թուղթերը, անոնց մէջ պիտի նշմարէք որ, որբին հացի խնդիրը և կրթութեան հոգը մէկդի թողուած, եսական հատուածներ միայն կան, որոնցմէ Պատրիարքարանը զզուելով՝ անկարեւորներու դարակը նետած է իրաւամբ»։

—Դիլբէվանքին փոխ-տեսուչ Տ Աղան վարդապետ Պոլիս եկած է ուր պիտի մնայ մինչեւ երկուշաբթի, Դիլբէվանքին վերաբերեալ քանի մը գործերու կարգադրութեան համար։

—Սանասարեան վարժարանի երկու մասնագէտ ուսուցիչները՝ Աղայանեան էֆ. և Ծիլէրճեան էֆ. երէկ մեկնեցան մայրաքաղաքէս, Բաթէի շոգենաւով Տրապիզոն և անկէ իրենց պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Սարգիս պէյ Պալեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են հիւանդանոցիս.

Ցոլաք էֆ. Թագւորեան 108 ղրշ.
Կարապետ էֆ. Նավրուեան 109 »

(Հոգաբարձութիւն)

ՀԱՅ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Հայ Հռոմէականաց նորընտիր Պատրիարքը վաղը պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, Սելամլըքի արարողութենէն ետքը։ Երէկ իրիկուն, կայս. Թիկնապահ մը Սագըզ Աղաճի Պատրիարքարանը երթալով, կայսերական սոյն հրամանը հաղորդեց Տ. Պօղոս Էմմանուէլեան Պատրիարքին։

Թէեւ, ըստ վաղեմի սովորութեան Պատրիարք մը՝ իրեն շնորհուած առաջին ունկնդրութենէն անմիջապէս ետքը իր պաշտօնական այցելութիւնները կու տայ Մեծ-Եպարքոսին և նախարարներուն, բայց վաղը ուրբաթ և հետեւաբար Բ. Դուռը գոց ըլլալուն, Հայ Հռոմէականաց Պատրիարքը շաբաթ օրը պիտի կատարէ այդ այցելութիւնները։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԷՐԶՐՈՒՄ 29 Հոկտեմբեր

Արեւելքի վերջին թիւերէն մէկուն մէջ գոհունակութեամբ կարդացի Նպաստից Յանձնաժողովին այն որոշումը, որով քանի մը ոսկի ամսական նպաստ պիտի յատկանայ ծննդավայրիս Քըղիի (Գասապաի անշուշտ) երկսեռ վարժարաններուն։ Կը յուսանք թէ նորընտիր տեղապահ՝ Տ. Վահրիճ Ծ. Վ. Շահլամեանցի տեսչութեան ներքեւ՝ տեղւոյն երկսեռ վարժարանները այդ նպաստով և տեղական ծախքով վերստանան այն վիճակը զոր ունէին Միացեալ Ընկերութեան օրով։ Հրապարակաւ սրտագին շնորհակալիքս կը փութամ յայտնել նոյն պատ. Յանձնաժողովին իր այս բարեպատեհ որոշման համար և կը մնամ երախտապարտ զգացմամբ.

ԱՐՍԷՆ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ

Պերճ և Հայկ Քէրէսթէճեան էֆէնտիք, Պետրոս էֆ. Քէրէսթէճեան, և Քէրէսթէճեան, Թօրանեան, Մանուկեան, Շահպազեան և Ֆըլնկեան ընտանիքները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն զմահ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՇԱԶԻԿ ՔԷՐԷՍԹԷՃԵԱՆԻ
(ԾՆԵԱԼ ԹՕՐԱՆԵԱՆ)

որ հանգեաւ ի Տէր երէկ, ի հասակի 65 ամաց։

Ազգականք և բարեկամք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան հանդէսին որ պիտի կատարուի այսօր, Հինգշաբթի, ժամը 9 ուկէսին (Ռ. Թ.), ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Բերայի, ուր արդէն փոխադրեալ է հանգուցելոյն մարմինը, և պիտի ամփոփուի Շիշլիի ազգային գերեզմանատունը։

Բանկալթի 11 Նոյեմբ. 1899

Ձմեռուան եղանակին համար միայն
ՏՈՔԹ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ
Հիւանդ կ'ընդունի իր տունը Բերա, Աղա փողոց թիւ 1, ամէն օր իրիկուան ժամը 10 էն ետքը։
843 2—6

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Ինչպէս երէկ ծանուցած էինք, այս իրիկուն, ժամը 9ին (Ը. Ե) Իւնիօն Ֆրանսէզի սրահին մէջ տեղի պիտի ունենայ Կ. Պոլսոյ Երաժշտական Ընկերութեան առաջին երեկոյթը։ Վօնտռա պէյ և Պ. Լֆուլանի կը մասնակցին սոյն նուագահանդէսին, ուր դեռատի հայ օրիորդ մըն ալ, Օր. Պերճուհի Եաղըճեան, դաշնակի վրայ պիտի նուագէ Հիւմմէլի Քօնսէրթօ ան Լա մինէօռ հատուածը։ Երրորդ տարին է որ Երաժշտական Ընկերութիւնը կը կազմակերպէ այս երեկոյթները, ուր ընտիր երաժշտութեան մը հրապոյրը կայ, և տարակոյս չունինք որ Բերայի հայ ընտանիքներն ալ պիտի փութան ներկայ գտնուիլ անոնց։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 նոյեմ. — Պատերազմական նախարարութիւնը այսօր ալ ո և է տեղեկութիւն չհրատարակեց։ Անգլիական լրագիրները հեռագիրներ կը հրատարակեն որոնցմէ կը հասկցուի թէ Սըր Ռետվըրս Պըլըրի գլխաւոր ջոկին նպատակակէտն է Ֆրէսթաթ։ Այդ միջոցին Պլէր զօրավարը Նաթալի մէջ պիտի կռուի Ժուպէր զօրավարին հետ այնպէս որ չկրենայ օգնութեան հասնիլ Պէօրներու միւս զօրաբանակներուն։

— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան լռութիւնը մինչեւ մէկ աստիճան ցուրտ տպաւորութիւն մը կը գործէ հրապարակին վրայ։ Գործառնութիւնները դանդաղած են և Հարաւ-Ափրիկեան արժէթուղթերու գինը քիչ մը իջած։ Ռանտ Մին գոցուեցաւ 42.50 և Ջէրթըրտ՝ 4.12։

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆ

ԲԱՐԻԶ.— Այսօր Գերագոյն Ատեանի նիստին մէջ, նախագահը աւարտեց ամբաստանեալներուն հարցաքննութիւնները առանց միջադէպի։ Վաղը պիտի լսուին թեր ու դէմ վկաները որոնք 504 հոգի են։

— Երեսփ. Ժողովին մէջ եւմտացոյցին վիճաբանութիւնը առանց միջադէպի շարունակուեցաւ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.— Ուինտսորի մէջ ի պատիւ Գերմանիոյ կայսեր ու Կայսրուհւոյն տրուած սեղանին նկատմամբ նշանակութեան արժանի մասնաւոր պարագայ մը չէ յիշատակուիր։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒՔԸ

Երէկ գիշերուան ներկայացումը, որ երկրորդն էր Սիւքին կազմակերպած սուարէ տիֆլոմաթիքներուն կատարեալ յաջողութիւն մը եղաւ։ Անցեալ տարուան համանման ներկայացումներուն պէս, բոլոր օթեակները լեցուած էին ընտրեալ բազմութեամբ մը որուն մէջ կը նշմարուէին դեսպաններ, դեսպանուհիներ ու Բերայի առաջնակարգ ընտանիքները՝ ամէն ազգէ։ Պ. Բիէտանդօնիի խումբը իր ամէնէն ճարտար ու գեղեցիկ խաղերը ներկայացուց որոնք հաճելի ժամանց մը կը կազմէին։

Սիւքը իր ամէն գիշերուան ներկայացումներէն զատ, յառաջիկայ կիրակի ցերեկուան համար կազմակերպած է զբօսալի մաթինէ մը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	18
Ամէնէն բարձր գին	»	24	19 1/2
Ամէնէն վար գին	»	24	15
Րումէլիի երկթ. գոց.	Ֆր.	117	25
Ամէնէն բարձր գին	»	117	50
Ամէնէն վար գին	»	116	75

ԲԱՑՈՒՄ 11 Նոյ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	24	18
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	116	50
Օսմանիյէ		413	—
Ռէժի		2·5	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթօմ.		2	35
Երկրագործական Պանքա		7	—
Տօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	12
Թրամուէյ բաժնեթ.		740	—
» [illegible]		240	—
» պարտաթ.	Ֆր.	493	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	290	—
[illegible]		4 3	—
Թրանսվալ		71	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	18
Ռոլ Էմբէրիալ	»	90	
[illegible]	»	5[illegible]	(6
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէճիտիէ	»	97	
Րուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	4	62

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	07
» » » չէք	»	109	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	02
» » » չէք	»	23	98
Պէրլին ամսական չէք	Մարք	18	61
Վիեննա չէք	Ֆիօր.	16	96 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 22 Նոյ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	50
) գոց.		22	50
» » » Բ.		26	70
» » » Գ.		25	90
Օսմանիէ		413	—
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	117	—
Օսմ. Ռէժի	»	295	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	563	—
Տրանս. Ռանթ 3 %	»	100	40
Քրէտի Լիոնէ	»	1005	—
Պանք տը Բարի		—	—
[illegible]			
Իտալական Ռանթ	»	91	35
Թրանսվալ	»	72	—
Եգիպտական արտաքին	»	67	2[illegible]
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	240
Դրամազեղչ	»	63	

ՎԻԷՆՆԱ, 22 Նոյ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	57	03
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Րումէլիի երկաթուղի	»	58	50
Օսմ. Ռէժի	»	134	—

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1900 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
Սեփհականութիւն Ս. Փ.Ազգ. Հիւանդանոցի
ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ

Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցը մաքուր տպագրութեամբ հրապարակ ելած է։ Այս տարի, ըստ որոշման Կրօնական Պատկ. Ժողովոյ, եկեղեցական ժամերգութեանց մասին աւելի մանրամասն և ճոխ տեղեկութիւններ տրուած են ի դիւրութիւն եկեղեցականաց և եկեղեցասիրաց։

Օրացոյցի վաճառումը Հիւանդանոցի տարեկան կարեւոր հասոյթներէն մէկը ըլլալով, տարակոյս չունինք որ բարեսէր ազգայինները գնելով անկէ մէկ մէկ օրինակ՝ Հիւանդանոցի 1000է աւելի պատսպարեալներուն նպաստ մըն ալ բրած պիտի ըլլան։ Գալով ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑԻՆ՝ այս տարի ութածալ գիրքով, պատկերազարդ և կոկիկ ու օգտակար ճոխ պարունակութեամբ հրապարակ պիտի ելլէ քիչ օրէն և պիտի պարունակէ բոլոր ազգային հաստատութեանց մասին տեղեկութիւններ և կարգ մը գործնական կարեւոր գիտելիքներ ու վիճակագրական ծանօթութիւններ, ինչպէս յատուկ ծանուցմամբ պիտի բացատրուի։

(Հոգաբարձութիւն)

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցունէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ. առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնազուրկ անձերու դիմել Տքթ. Պարիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները, արհեստական ամենազգեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, և այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պարիի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՏՈՔԹՕՌ
Ն. ԹԻՒԼԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ-ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Հաստատուած է Մաքրիքէօյ, Սագըզ Աղաճ, Արդարեան դեղարանին դէմը։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր (երեքշաբթի օրերը՝ կէս օրէն վերջ միայն)։

Երկուշաբթի և ուրբաթ օրերը, ցորեկէն ետքը կը գտնուի Սամաթիա, իր նախկին բնակարանին քով։

Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ և կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ, մեծ ճարտարութեամբ։
5—15

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852 ին

Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան յԱնգլիա «Լանքաշայր Էնշիւրընս Պիւլտինկ Լըքսչէնճ Սթրիթ, Մանչէսթըր։
Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ » » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփհականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, վաճառականական ապրանք, ևն, ևն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները կ'ընծայէ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներուն։

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ
Տիեզերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեամբ։

Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն
ՊՕՆՏ ՍԵԼԸՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա
46—104

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պ. ԷՏՈՒԱՌ ԼԱՖՕՆՏԷՆ, ներկայացուցիչ անգլ. ՌՕՅԸԼ ապահովագրական ընկերութեան և միանգամայն գործակալ՝ Լիվըրփուլի ԼԷՅԼԸՆՏ շոգենաւային ընկերութեան, իր գրասենեակները փոխադրած է Ղալաթիա, Եսկի Կիւմրիւկ-Խան, քարափին մօտ, Մէսաժըրի Մարիթիմի գրասենեակներուն դէմ։ 485 2—6

ԶԱՊԷԼ ՏՕՆԷԼԵԱՆ
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԴԻ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ
Բ. ԳԻՐՔ

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառներուն քով, 4 ղրուշի։

ԱԶԴ. —Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութեան

Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 179րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ նոյեմբեր 18 30, հինգշաբթի, կէս օրին, Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան կեդրոնատեղին, հրապարակաւ և աջակցութեամբ Օսմ. կայս. Պանքային։ 2—4

ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ

Տեղափոխած է իր բնակարանը Բերա Իմամ Փողոց թիւ 5։ Հիւանդ կ'ընդունի Բշ. Դշ. և Ուրբ. օրերը կէս օրէն վերջ եւ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։
484 3—10

ԻԼԱՆ

(Բօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նեզարէթինտէն)

Իզմիր շէհրի տախիլինտէ բէզզ իտիլէճէք օն իքի ատէտ տէօքմէ թիմուրտան Թէլէկրաֆ տիրէկլերի պէհէրի սէքիզ պուչուգ մէթրօ թուլընտա օլմագ վէ Իզմիր լիմանընտա վափոր պորտասընտա թէսլիմ իտիլմէք իւզրէ սըռ քէրէ միգտարը մինագասայա վազ իտիլմիշ օլտուղունտան իթաասընա թալիպ օլանլարըն հիւզուէ օն նիսպէթինտէ թէհիմնամէ ագչէսի վէ եախօտ Տէրսաատէթ Թիճարէթ օտասը իլէ մուգաւէլէթ մուհարրիրլիկինտէն մուսատտագ քէֆալէթ սէնէտլէրինի համիլէն ճումատան մաատա պէհէր կիւն սաաթ ալթըտան օնա գատար Թէլէկրաֆ վէ բօսթա նէզարէթի ալիյէսի մէճլիսի իտարէսինէ միւնագասաթ վէ մինագասաթ չիւմլէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 10 Թէշրինի սանի սէնէ 315

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

Արեւելեան Ուրբաթօրեայ

1900

Նախանձ Թուականին Քրիստոսի

Գին 40 փարա

Այս օրացոյցին ընդարձակն ալ հրատարակուած է, որ բուն օրացոյցէն զատ կը պարունակէ 222 երես ընտիր եւ ամէնուն օգտակար յաւելուած մը. 22 հրահանգ առողջապահական եւ դեղ ու դարման ցաւերու, 30 հրահանգ առողջ, երջանիկ եւ երկար կեանք անցընելու համար. 28 հրահանգ ծնողաց, զաւակաց եւ երիտասարդաց համար. 41 հրահանգ օրիորդաց եւ կանանց համար: — Քասիմ' ամուսնացեալց վրայ. Գեր. Յուսիկ Վ. Խամերեան՝ Հաւաքումն իրին. 40 հարցերու պատասխան. 18 պատմութիւն. Տէր. Ճելալեան՝ «Միւէասիր պիր'իլան.» 40 զանազանք. 50 թեկորներ. 55 մարգարիտներ եւ 30 զուարճալիք:

Կը ծախուի ամէն առաջնակարգ Հայ գրատանց մէջ. կեդրոնատեղի Սամթէօսեան գրատուն:

Գին 100 Փարա

Մեծաքանակ գնողներու զոհացուցիչ զեղչ: 7—20

ԱՄԷՆՈՒՆ ՕԳՏԱԿԱՐ

Ամէն ոք կրնայ իր կեանքը ապահովագրել կամ զաւակներուն օժիտ կամ դրամագլուխ հայթայթել չորաթական վճարումներով, սկսեալ 2 դահեկանէ, և այս ամէնը առանց բժշկական քննութեան:

Այս տեսակ ապահովագրութիւն գործադրողն է

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԴՈՐԻԱ

կենաց համար և արկածներու դէմ ապահովագրական ընկերութիւնը,

Հիմնեալ արքայական հրամանաւ 1853ին

	Ֆրանք
Դրամագլուխ և պահեստք	239,189,580
Ապահովագրեալ դրամագլուխ	870,644,476

«ՎԻՔԴՈՐԻԱ-ԱՐԿԱԾ»

Միմիայն մէկ տարի չաբաթական մէկ Ֆրանք վճարելով մարդ ցկեանս կ'ապահովագրուի ընդունելու համար

1. 10,000 Ֆր. եթէ մահ պատահի: 2. 15,000 Ֆր. ի հասոյթ մը, եթէ խեղութիւն պատահի: 3. 200 օր, 5 Ֆր. ամէնօրեայ հատուցումը ի դէպ առժամանակեայ խեղութեան ծովու կամ երկաթուղւոյ, Թրամվէյի և Թիւնէլի արկածներու հետեւանքով:

Բոլոր Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ

Ցակորեան խան Թիւ 71 Ղալաթիա

Ընդհանուր գործակալութիւն

Ցակորեան Խան 12, 13 Կ. Պոլիս

Կը փնտռուին գործակատար-պաշտօնեաներ:

Դրամատուն՝ Օսմ. Կայս. Պանքան

453 26—39

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւնք

Գշ. 9.21 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Դշ. 10.22 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բօրթ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս).
Եշ. 11/23 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ:
Եշ. 11/23 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի:
Ուր. 12.24 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 56

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1852

Տ^{րք} Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396

(Ֆռանսըզ թիաթրոյի դէմը, Փիա Զէյնէպեան փաճ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատարրական ցաւած ակռաներն ալ առանց կը լեցնեն, ցաւը կ'ելլէ և բուժուած կ'պահուին պայմանաւ:

Նորաձեւ արուեստական, ոսկի, ճաղկապաւ, և գիտութեան արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, գեղեցկագիտութիւնը, ձեւագործութիւն, և այլ պայմաններով հրաշալի արդիւնքներով:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թերակերպութիւն գեղէցի, և ամենակատարելագործեալ ազդակներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Յ. Գ. Զմեակներ կ'ընդունին օրերն ալ, (ժամը 4ն 9) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (ժամը 4ն 5ին) հիւանդ կանգնուին ինք Բերայի գործատեղին:

Դասարքեալներ կրնան գիտնալ իրենց բնակարանին, թիւ 1 Խարսւէն փողոց:

QUINA LAROCHE

Նիհար, տժգոյն և տխրադէմ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պողպատն ու քինինն է: Պողպատը արիւնը կը թարմացնէ և կ'ուժովցնէ. իսկ քինինը՝ ստամոքսին պաշտօնը կը դիւրացնէ: ՔԻՆԱ ԼԱՐՈՇ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած ըլլալով իր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալը կը հաստատէ այն 16,600 Ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է Ֆրանսական կառավարութենէն: Քինա Լարոշ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի:

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Ջրագումներս ստիպած էին զիս նստողական կեանք վարել, որուն հետեւանօք ամէն օր կը տառապէի ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ու ՊԱՍՈՒՐԷ: Շարունակ գլուխս կը ցաւէր, աչքերս կը մթննային, ստամոքսս կը խառնուէր և օր մը հանգիստ չունէի: Պասուրէն գոյացած պալարները մանաւանդ միշտ կը խոշտանգին: Բժշկի մը յանձնարարութեամբ ՏԻԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ գործածելէս քիչ յետոյ ստամոքսս չտկուեցաւ, գլխուս ցաւերը անցան. պնդութիւնը ասաիճանաբար բժշկուեցաւ և ոչ Պասուրէն և ոչ ալ պալարներէն հետք չմնաց, և հիմայ Տէր. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերուն չնորհիւ կատարելապէս առողջ կ'ապրիմ:

Ֆրանսա Սէն Լօրան գաւառին կառավարիչ. ԱԼՖՐԷՏՕ

Վերոյիշեալ դեղահատերը ճշմարտապէս միակ դարմանն են, պնդութեան, պասուրի և անոնցմէ գոյացած ամէն կարգի հիւանդութեանց. կանոնաւորաբար գործածուելով, ստամոքսն ու աղիքները կը զօրացընեն ու մարսողութիւնը կը դիւրացնեն: Կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: 479 3—26

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուր ամէն երկու շաբաթ կը մեկնին Լիվերփուլ և Նիւ-Եորք միջեւ

Անունը	Թոնոլ	Անունը	Թոնոլ
Ումպրիա	7718	Բոթնիա	4534
Էթրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սերվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աուրանիա	7268	Ալղիաս	2391
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Ճէֆալոնիա	5517	Բարթիա	2245
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1893
Ալճէրիա	3443	Մորոքքօ	1855
Քէտար	1873	Թավրիկա	1295
Ճէրպուրկ	1614	Լիւպեռնիա	1295
Տամալոնիա	4845		

Ալէֆօ շոգենաւը, նաւապետ Հէյիսթըն, Լիվրբուլէն Պոլսոյ նաւահանգիստը պիտի հասնի դէպի Նոյ. 25 (Ն. Տ.):

Դիմել առ ԺՈԼԻ և ՍԻԿԵՐ

Joly et Seager

Մէյմանէթի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 571

ԼԸ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենածին Միջազգային Ընկ.ն

Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յեւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը): Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, ուրով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42:

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Ֆր., Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն:

1898ին հաշուեն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Ֆր., 1897էն 1,424,000 Ֆր աւելի:

ԼԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը: Եթէ մասնակից էք, և կամ առկաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները: Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք երբեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրէն չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ առնուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

Հ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Քէնէսէ-Պասուրեակ

Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Վոյվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՀԻՆ ԳԻՆԻ Եւեսունքրուք տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինածներու և անարիւնութիւն ունեցողներու: Դիմել Օրթաքէզ հանգուցեալ Մուխթար Ցակոբ աղայի տունը:

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Հրամանով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ:

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 Ֆր
1898 ի հասոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ՝	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ Կալ
(Կը բնակի Մարոսիոսի)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՐԷՔՔԷՆ

ԼՈՒԾՈՂԱՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերահռչակ համբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Նոյեմ. 27ին Մինկրէլի, Սեւ ծովէն:
» 29ին Ասոյթ Տէքքէ, Անվերսէն:

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Նոյեմ. 28ին Մինկրէլի, Մարսիլիա:
Նոյեմ. վերջ Ասոյթ Տէքքէ, Անվերս:

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.

Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. 2. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ: Թ. ՈՒԸԳՈՒԼ

ԼԱՆՔԸԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար	1872էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար
147 միլիոն.	280 միլիոն:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռօտոլֆ Հօնոս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօնոս, կայս. և թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօյմօն Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէչ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քօմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻՒԹ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն:
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ, Պօրտօյի, Միջերկրական և Սեւ Ծովի միջեւ քանող շոգենաւեր

Անունը	Թոնոլ	Անունը	Թոնոլ
Ամասիս	3000	Թիպս	2500
Ռամզէս	3000	Նէփթիս	2400
Պէլարը	3000	Օսայրիս	2250
Պուզիրիս	3000	Ֆիլէ	2250
Թանիս	3000	Մեմֆիս	2000
Քառնաք	3000	Թէպրոնիկ	1500
Սեզոսթրիս	2500	Մէնէս	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ուէթթոլ խան

ՃԷՄՍ ՄՕՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՅՈՒՆՉԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1111
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	1731
Արիօսդօ	2377	Դիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միրանօ	2557	Սիլվիօ	1191
Պավէնօ	1832	Տօմինօ	927	Հինտու	3720	Միլօ	4057	Սպէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրաչիօ	3800	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1321
Պրավօ	1076	Տրակօ	1718	Հումպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1541
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իտահօ	2354	Նէրօ	1033	Թօրօնթօ	3827
Պըֆֆալօ	4481	Էքօ	2484	Ճաֆֆօ	5540	Օթէլլօ	4400	Թօլէտօ	1470
Գայրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնէկա	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիփսօ	1337	Էրատօ	1481	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2499
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Գօլփինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գատօ	1094	Ֆլամինկօ	1828	Քօվնօ	1700	Պէլօ	540	Վօլօ	1289
Չիչէրօ	2729	Ֆլամինիօ	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	2233	Վօլթուրնօ	2398
Սիտէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րինալտօ	1663	Զէնօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4285	Կիդանօ	1248	Լօրէնցօ	3197	Րօմէօ	1789		

Գլյաօ շոգենաւը, նաւապետ Ծօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է:

Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ծօնսթըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 25ին (Ն. Տ.):

Դիմել առ գործակալս Տ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ

Թ. 17—18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ և Արեւելեան քէլէ քանող շոգենաւեր

Անունը	Թօնօ	Անունը	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Իդալիան	3500
Սէսթրիան	10500	Աֆրիքըն	3500
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Պօսթօնիան	8000	Անտալուզիան	2500
Տէվօնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Սիփրիանիան	8000	Լէսպիան	2000
Ծալէրնիան	3700	Մինհօ	909
Վալոնիան	3700	Օփօրթօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Իդալիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Հօսթիայ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Քիւչիւք Միլէթ խան

Ղալաթիա

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (75)

ՍԻՄՕՆ ՊՕՎԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Գ. ՄԱՍ

Զ.

ԴԱՒ ՄԸ

Մնաց որ, եթէ երեք Լալուէթ պատճառներ ունէր Ժօլի Կէօլը սիրաշահելու, այս վերջինն ալ իր պատճառները ունէր՝ սիրաշահելու համար իր ընկերները՝ որոնք չատ բաներ գիտէին իր առաջուան կեանքին վրայ:

Այդ ներկայացման մասնակցողները չատ մաքուր մարդիկ չէին արդէն, ու մեծամասնութիւնը կը բաղկանար այնպիսի անձերէ՝ որոնք իրենց կեանքին մէջ առնուազն քանի մը անգամ ոստիկանութեան հետ գործ ունեցած էին:

Անոնցմէ մէկը մանաւանդ, Պանքալարն էր, Քայլ փողոցի գինետան պատասաւորը՝ զոր անգամ մը ճանչցանք արդէն:

Պանքալար կ'ապրէր Իլլորտայի մատակարարուհիներէն մէկուն հետ, սիրուն գլխով կին մը՝ որ Իռալայի հոմ կ'ըսէր ու Կրացինելլօ կը կոչուէր:

Երկուքն ալ տեղեակ էին Լալուէթի կեանքին մանրամասնութեանց:

Միւս կողմէ, Պանքալար չատ յարած էր Ժօլի Կէօլի՝ որ միշտ բարեկամ մնացած էր իրեն:

Հռէօքին ներկայացման իրիկունը հասաւ:

Երեկոյթը բաւական չքեղ էր ու բոլոր մամուլի ներկայացուցիչները հրաւիրուած էին: Խաղին գլխաւոր դերը համր դեր մըն էր, զոր ստանձնած էր Պօպ-Պօպի անուն Ամերիկացի մը: Պօպ-Պօպի հրէշի մը կերպարանքը առած, երիտասարդ աղջիկ մը պիտի փախցնէր իր քարայրին մէջ ու վերջի վերջոյ զինքը սիրցնել պիտի տար անոր, անհուելի վհկութեանց չնորհիւ:

Շատ մը մարդիկ իրեն դէմ պիտի ելլէին և ինքը միշտ պիտի յաջողէր փախչիլ ամէնուն ձեռքէն: Իր դերը թող տալու համար պէտք պիտի ըլլար հրաշագործ պարիկի մը միջամտութեան: Ցետոյ, երբ ալ ազատուած ըլլար, երիտասարդ աղջիկը պիտի ճանչնար իր սխալը, և ընդհանուրին զոհացում տալու համար պիտի ամուսնանար երիտասարդ ազնուականի մը հետ:

Ժօլի Կէօլ՝ առաջին արարուածին իսկ ծափահարուած էր. այնչա՛փ լաւ կրցած էր կատարել իր սարսափահար գիւղացիի դերը:

Միջնարարի պահուն, Պանքալար գըտաւ զինքը և չնորհաւորել եսքը ըսաւ.

—Աղուոր անուն մը չինած եղար: Ապահով եմ որ Ֆրանսական Թատրոնը առաջարկութիւններ պիտի ընէ քեզի: Լալուէթ ի՞նչ կը վճարէ քեզի. կարծեմ իւրաքանչիւր իրիկուան համար 300 Ֆրանք:

—Ոչ այդչափ:

Պանքալար ուսերը ցնցեց:

Ու քանի մը վայրկեան մտածելէ ետքը ըսաւ:

—Ժօլի՛, մենք չատ մը բաներ գիտենք Լալուէթի վրայ, չե՞նք կրնար իրմէ դրամ փրցնել:

—Պահ:

—Ինչպէ՞ս պահ:

—Վտանգաւոր պիտի ըլլար ատիկա, ծերուկս:

—Այո, բայց...

—Բայց մայց չկայ. ի՞նչ պիտի կրնանք ապացուցանել...: Եթէ երեք ըսենք թէ Լալուէթ օրիկայ մըն է, արդէն ամէն մարդ գիտէ ատիկա: Եթէ ըսենք թէ չարագործներու հետ ապրած է, չպիտի հաւատան: Ու յետոյ, բոլոր ասոնք ապացուցանելու համար պէտք է թող տանք որ ամէն մարդ քիթը մեր գործերուն մէջ խոթէ: Իմ մասիս ըսաւ չպիտի ուզեմ ատանկ բան մը:

—Թերեւս իրաւունք ունիս, ըսաւ Պանքալար՝ Ժօլի Կէօլի տրամաբանական խօսուածքէն համոզուած:

—Արդէն, չարունակեց Ժօլի Կէօլ, բաւական կը չահինք Լալուէթէն: Եթէ [illegible]

ըսաւ Պանքալար:

—Ա՛հ, ինչ է նայիմ գտածդ:

Պանքալար լռեց վայրկեանի մը չափ:

Այս խօսակցութիւնը չատ ցած ձայնով եղած էր:

Երկրորդ արարուածը կը սկսէր:

—Եկուր, եկուր, ըսաւ Պանքալար: Երրորդ արարուածին մէջ մենք չպիտի երեւանք. ուզածնուս պէս կրնանք խօսիլ:

Երրորդ արարուածին պահուն երկուքն ալ մինակ մնացին:

Ժօլի Կէօլ թէեւ մտադրած էր ալ մեկդի թողուլ գէշ դրաղումները, բայց կ'ուզէր խօսեցնել Պանքալարը:

—Կ'ըսէիր թէ, ըսաւ անոր, նոր բան մըն ես գտած, չէ՞:

—Այո:

—Աղուոր գործ մը անչուշտ:

—Սքանչելի:

—Ո՞ր տեսակէն:

—Լուրջ:

—Ըսէ նայիմ:

—Միշտ գործի կու գա՛ս, անանկ չէ՞:

—Կարծեմ թէ:

—Լաւ ուրեմն. ինծի ընկեր մը պէտք է. քեզ կ'առնեմ միասին:

—Շնորհակալութիւններս:

—Մանաւանդ որ չատ չատ մեծ [illegible]

երեքին պզտիկ այցելութիւն մը միայն պիտի տանք:

—Որո՞ւ:

—Պառաւ կնոջ մը:

—Մինա՞կը կը բնակի:

—Միս մինակը:

—Ո՞ւր:

—Տաղաւարի մը մէջ՝ որ պարտէզի մը խորերը կը գտնուի:

—Ո՞ր փողոցը:

—Ռանլակ փողոց, Օթէօյի մէջ:

Ժօլի Կէօլ ականջները սրեց, բայց յուզմունքի ամենաթեթեւ նշան մը անգամ չցուցուց:

—Ի՞նչ է այդ կնոջ անունը:

—Տիկին Մասէն:

Ժօլի Կէօլ թեթեւ սարսուռ մը ունեցաւ, զոր բարեբաղդաբար Պանքալար չնշմարեց:

—Մտիկ ըրէ, չարունակեց այս վերջինը. քեզի պիտի բացատրեմ կացութիւնը: Քանի մը օր առաջ այցելութիւն մը կու տայի իմ բարեկամներէս մէկուն՝ որ ստորին Օթէօյ կը բնակի: Պոմբէն կը կոչուի բարեկամս, Նախկին փողոցային երգիչ մը՝ որ ձայնը կորսնցուցած է. խեղճը անօթութեան մատնուած է իր կնոջ ու վեց զաւկըներուն հետ: Երբոր իրեն հետ կը խօսէի, պատկառելի երեւոյթով և սեւերով հագուած պառաւ մը ներս մտաւ և ուտելիք բերաւ ընտանիքին, ինչպէս նաեւ պտուղներ՝ զորս ինք անձամբ բաժնեց Պոմբէնի տղոց: Ցետոյ ելաւ գնաց: Պոմբէն՝ անոր մեկնած ատեն մինչեւ գետինը խոնարհեցաւ. և երբ անիկա անհետացաւ, ուսերը ցնցեց ըսելով.

«—Միշտ ուտելիք, ու բնաւ դրամ:

«—Ուրեմն հարուստ է, հարցուցի անոր:

«—Ինչ, տիկին Մասէ՞նը, պատասխանեց բարեկամս: Բայց զօրավարի մը այրին է...: Ցետոյ, ապասուհիէ մը իմացած եմ թէ ոսկիով լեցուն խոշոր պահարան մը ունի, որուն մէջ ահագին քանակութեամբ ալ արժեթղթեր կը գտնուին:

«Բան մը չըսի բարեկամիս ու մնաք բարով ըսելով մեկնեցայ: Միայն թէ, անկէ ի վեր չարունակ տեղեկութիւն կ'առնեմ տիկին Մասէնի վրայ՝ որու մասին այսօր գիտեմ հետեւեալները:—Զորս տարիէ ի վեր է որ Օթէօյ կը բնակի: Այրի կին մըն է: Շատ ողորմութիւն կը բաշխէ, բայց միշտ ուտելիքի և հագուստի ձեւով. դրամ բնաւ չտար: Սկիզբները սպասուհի մը ունէր, զոր ճամբած է այսօր:

(Շարունակելի)